

slovenski čebelar

7-8

Letnik LXXXV — Leto 1983



slovenski čebelar

**SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE**

St. 7-8 1. julij-avgust letnik 85

VSEBINA

Janez Mihelič: Obiskali so nas francoski čebelarji	193
Jože Bregar: Šesto srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev je mimo	197
Jože Bregar: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	199
Franč Javornik: Zavarovanje čebel	201
Ivan Krajnc: Kako bomo pomagali čebelam v brezpašni dobi	203
Martin Mencej: Zamenjava matic in matičnice	205
Jože Hribar: Kdo je lahko čebelar	206
VIII. Posvetovanje o sodobnem čebelarstvu in čebelarska razstava	208
Leopold Zor: Nekaj o orientaciji in sporazumevanju čebel	209

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Jože Košorok: Čebelarstvo na Kitajskem	214
Martin Mencej: Prva tiskana knjiga v slovanskem jeziku	216
Avugst Oslaj: Trotočina past za varoe	216
Franč Vardjan: Čebele varujejo oljno repico pred škodljivci	217

ZA ČEBELARSKE KROŽKE

Martin Mencej: Tekmovanje mladih čebelarjev v Češkoslovaški	218
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Janez Mihelič: S šeste seje IO ZČDS	220
Albert Benkovič: Letna konferenca članov ČD Turnišče	221
Franč Grad: 80 let Maksa Avšiča	223

OSMR TNICE

BILTEN HP MEDEX

Aleš Mižigoj: Bil nam je vsem učitelj in tovariš	I
--	---

Aleš Mižigoj: Prejeli smo najvišje priznanje ob 50-letnici novosadskega sejma	II
Boris Slavec: Kreditiranje organiziranih čebelarjev Hp Medex	III
Nabava oplojenih gospodarskih matic	III
Albert Muhič: Luknjač za satnike	IV
Aleš Mižigoj: 100 letnica rojstva ustanovitelja ČD Šmihel na Koroškem	IV

CONTENTS

J. Mihelič: French beekeepers in Slovenia	193
J. Bregar: The republic meeting and competition of young beekeepers	197
J. Bregar: Beekeepers occupations in July and August	199
F. Javornik: Insurance of bees	201
I. Krajnc: Feeding bees in August	203
M. Mencej: Putting new beequeens to bee families	205
L. Zor: Something about orientation of bees	209

NEWS FROM THE WORLD

J. Košorok: Beekeeping in China	214
---	-----

FROM THE SOCIETY LIFE

M. Mencej: Competition of young beekeepers in Czechoslovakia	218
--	-----

FOUR BEEKEEPING SOCIETIES

J. Mihelič: The report from the 6th regular session of the Executive Council of ZČDS	220
--	-----

OBITUARIES

MEDEX BULLETIN



Francoski gostje in gostitelji pred čebelnjakom Ivana Gradiča v Ribnici

OBISKALI SO NAS FRANCOSKI ČEBELARJI

JANEZ MIHELIC, PROF.

V zvezi čebelarških društev Slovenije smo bili prijetno presenečeni, ko smo v začetku aprila tega leta dobili dopis našega rojaka Aleksandra Perčiča iz Grenobla v Franciji. V njem nas je obvestil, da nas želi obiskati delegacija devetih francoskih čebelarških strokovnjakov za čebelje bolezni in čebelarstvo tehnologijo ter predsednik in podpredsednik Zveze čebelarških organizacij pokrajine DE L'ISERE s sedežem v Grenoblu. Sporočil nam je, da je tudi sam član izvršnega odbora omenjene čebelarške organizacije in da čebelarji v Franciji v AŽ panjih. Pisal je, da francoske strokovnjake in čebelarje zelo zanimajo naše izkušnje pri odkrivanju in zdravljenju varoze. Čeprav je v njihovi pokrajini še nimajo, se želijo kar najbolje pripraviti in seznaniti s tem nevarnim za-

jedalcem. Ko so izbirali deželo, kjer že imajo varozo in so v boju z njo dosegli največje uspehe pri zatiranju, so dobili informacijo, da smo v Jugoslaviji, posebno še v Sloveniji, dosegli izredno dobre uspehe pri zdravljenju te bolezni. Zato so se tudi odločili za obisk pri nas.

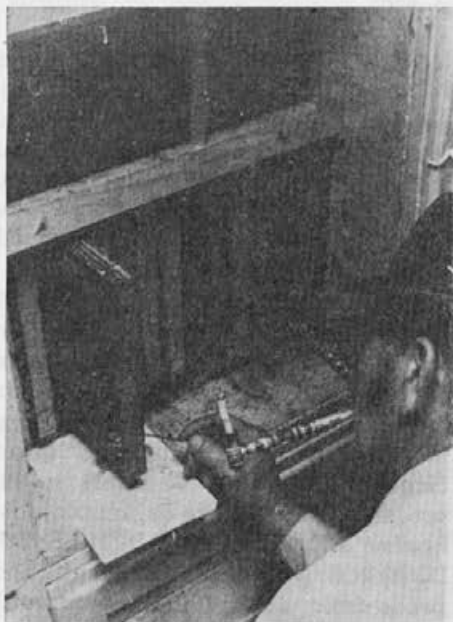
Seveda smo jih takoj obvestili, da jim bomo pokazali naše tehnične dosežke pri čebelarjenju in jih seznanili z izkušnjami, ki smo jih do zdaj dobili v boju z varozo. Dvajsetega maja je prišla v Ljubljano devetčlanska delegacija, v kateri so bili predsednik čebelarške organizacije pokrajine DE L'ISERE »ABEILLE DAUPHINOISE« Jean Lavaudant, podpredsednik Jean Gillet, predsednik francoskega inštituta za čebelarstvo tehnologijo Georges Fivel in trije veterinarji specialisti za čebelje bolezni.



Prevozni čebelnjak
čebelarja Veseliča
je vzbudil veliko
zanimanja pri
francoskih čebe-
larjih

Delegacijo je vodil naš rojak Aleksander Perčič. Za program obiska smo se dogovorili že pred njihovim prihodom. Prvi dan smo jim pripravili strokovno predavanje v selekcijsko vzrejnem centru ZČDS v Ljubljani. V imenu komisije za čebelje bolezni ZČDS jim je osnovne podatke o zakonodaji

in organizaciji zatiranja čebeljih bolezni pri nas in o postopkih zdravljenja, predvsem varoze, dal mag. Franc Javornik, s preparati, ki se pri nas uporabljajo, pa jih je seznanil inž. Ludvik Klun. Na čebeljih družinah smo jim tudi prikazali, kako se praktično izvaja zgodnja diagnoza in zdrav-



Prisotnost varoze in stopnjo okuženosti smo ugotavljali z pregledovanjem pokrite trotovske zalege



Anton Serčer iz Kočevja jim je prikazal uporabo mrežastih vložkov za lovljenje varoe

Po napornem dnevu se prileže malo oddiha



ljenje varoze ter pokazali gradilnike za trotovino, ki so osnova za biološko borbo z varoo. Naslednji dan smo jih peljali na ogled proizvodnega obrata podjetja HP Medex v Ljubljani, med ogledovanjem proizvodnje pa sta jim na vsa vprašanja odgovarjala prijazna uslužbenca podjetja.

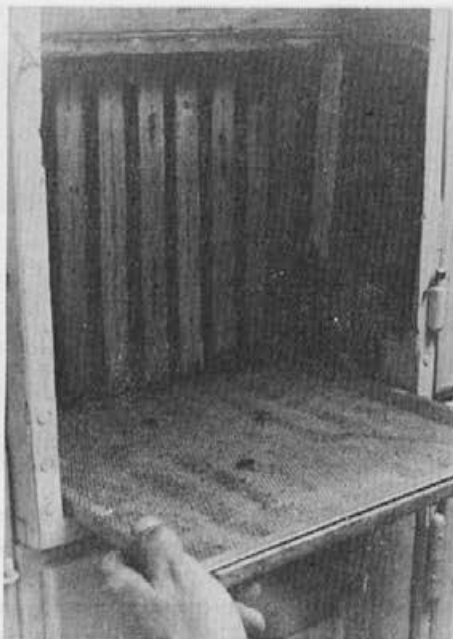
Nato smo se odpeljali v Kočevje, kjer so nas pričakali predsednik društva tov. Anton Šercer in čebelarja Veselič in Grabrijan ter občinski veterinarski inšpektor. Na stojišču čebelarja Veseliča v bližini Kočevja so si člani francoske delegacije ogledali njegov prevozni čebelnjak z AŽ pa-

nji in način zdravljenja varoze s timolom in apiakaridimom. Videli so vložke z mrežo in pomaščenim papirjem, ki jih ima čebelar Veselič v panjih vse leto. Ugotovili so, da je število parazitov po štirih letih zelo majhno in da so čebele močne. To pa je seveda sad resnega odnosa, pravilnega in pravočasnega zdravljenja ter nenehnega zatiranja tega parazita s preparati in biološkimi metodami.

Po izjavah kočevskih čebelarjev je pri njih čebelarjenje uspešno kljub varozi v panjih, seveda pri zelo majhni okužbi.

Ob koncu obiska sta si predsednik Jean Lavaudant in predsednik ZCDS Andrej Petelin izmenjala darila. V sredini je naš rojak Aleksander Perčič. (Vse fotografije — J. Mihelič)





Prepričali so se o učinkovitosti zdravil, ki jih uporabljajo kočevski čebelarji in koristnosti mreže za lovljenje varoze

Francoski čebelarji so bili s sprejemom in vsem, kar so videli, izredno zadovoljni, tako da so gostitelje obdarovali s spominskimi darili. Enako pa so goste obdarovali tudi kočevski čebelarji, saj se je med tem obiskom razvilo med njimi pravo čebelarstvo prijateljstvo. Ob povratku smo se ustavili tudi pri čebelarjih v Ribnici, kjer smo si ogledali čebelnjaka čebelarja Ivana Gradiča in Lavriča, pričakali so pa nas tudi drugi ribniški čebelarji med njimi eden njihovih najstarejših, Franc Gradišar. Pogovore smo nadaljevali na domu Ivana Gradiča, kjer so gostje občudovali lepe lovske trofeje, ki so zgovorno pričale, da je poleg čebel njegova velika strast tudi lov. Ogledali so si tudi

nove panje tipa Grajš, o katerih so se zelo pohvalno izrazili in razmišljali, kako bi se obnesli v njihovi gorati pokrajini, kakršna je okolica Grenoble. Ob koncu obiska, ki je bil izredno pristrčen, kar je bila v največji meri zasluga našega rojaka Perčiča, so si ob slovesu zaželeli veliko uspeha pri čebelarjenju. Francoski čebelarji pa so izrazili željo, da se prihodnje leto srečamo pri njih v Franciji. Bili so zelo prijetno preseščeni nad našim uspehom v čebelarstvu in izrazili so željo, da bi si v prihodnje redno izmenjavali izkušnje. Predlagal so tudi, da se naj prihodnje leto pobratita obe čebelarški organizaciji in ob tej priliki so izročili predsedniku ZČDS Andreju Petelinu osnutek listine o pobratonju. Zahvalili so se za prijetni in po strokovni strani uspešni obisk in pozornost, ki smo jim jo izkazali.

Naslednji dan so si ogledali Bled in okolico, čebelarški muzej v Radovljici in rojstno vas Antona Janše v Breznici; obiskali pa so tudi blejska čebelarja Draga Korbarja in Marjana Debelaka. Tretji dan obiska so bili gostje ČD Bled in ČD Radovljica, kjer so doživeli prav tako zelo topel sprejem. Gostje so svojo čebelarstvo turnejo posneli na filmski trak in film bodo ponudili za predvajanje tudi francoski televiziji. Upamo, da bomo tako in tudi s prihodnjim sodelovanjem zblížali čebelarje republike Slovenije in francoske čebelarje, kar nam bo nedvomno pomagalo k hitrejšemu pretoku informacij s področja čebelarstva. To pa je osnova za napredek v vsaki panogi. V prihodnji številki bomo objavili nekaj zanimivosti o francoskem čebelarstvu, s katerim so nas seznanili med obiskom.

ŠESTO SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV JE MIMO

JOŽE BREGAR

28. maja je v Ptujju potekalo VI. srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev. Lahko rečemo, da je bila letošnja prireditev zelo uspešna in v nekaterih pogledih tudi rekordna. Udeležili so se je predstavniki krožkov z mladimi čebelarji. Kot navadno se je srečanje začelo z zbiranjem mladih čebelarjev, s slovesnim začetkom, z govori predstavnikov domačinov, šole, na kateri je srečanje potekalo, predstavnika pokrovitelja in seveda predsednika ZČDS. Vsi so srečanje in tekmovanje najpristrčneje pozdravili in pohvalili zares veliko prizadevnost ptujskih čebelarjev, ki so prireditev v celoti izredno dobro pripravili. Še posebno so se potrudili pri razstavi, kjer je sodeloval tudi Medex.

Učenci osnovne šole so nato izvajali kulturni program, ki je bil prav lep. Posebno je gledalce navdušila folklorna skupina.

Po kulturnem programu so mladi krožkarji pokazali svoje znanje o čebelah in čebelarjenju. Tekmovali so v treh kategorijah: nižja z učenci I. do IV. razreda osnovne šole, srednja z učenci V. do VIII. razreda osnovne šole in višja z učenci usmerjenega izobraževanja. Vsi so pokazali veliko znanje in prizadevnost. V posameznih kategorijah so dosegli naslednje rezultate:

nižja skupina:

1. mesto: OŠ Janko Padežnik — Maribor

2. mesto: OŠ Ivan Spolenjak — Ptuj

3. mesto: OŠ Lesično — Lesično
srednja skupina:

1. mesto: OŠ Janko Padežnik — Maribor

2. mesto: OŠ Jurj Dalmatin — Krško

3. mesto: OŠ Stročja vas
višja skupina:

1. mesto: OŠ Janko Padežnik — Maribor

2. mesto: OŠ Mozirje — Mozirje

3. mesto: Kmetijska srednja šola
Nova Gorica.



Prisotne je pozdravil predsednik ZČD
Ptuj Maks Vaupotič



Predsednik komisije za čebelarski pod-
mladek Jože Bregar je otvoril tekmo-
vanje



Srečanja so se udeležili tudi gostje med njimi predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo dipl. inž. oec. Milan Knežević

Vsekakor bomo rezultate še podrobneje analizirali in za v prihodnje skušali tekmovanje še izboljšati. Zdaj lahko vsem ekipam za dosežene uspehe samo čestitamo.

Vzporedno s tekmovanjem je potekalo posvetovanje mentorjev s ciljem, da bi se dogovorili o izboljšanju dela krožkov in morebitnem organiziranju regijskih srečanj in tekmovanj naslednje leto. Najbrž se bodo mentorji na regijskih posvetovanjih jeseni dogovarjali o organizaciji teh srečanj.

Tovariš predsednik ZČDS se je ob tem pogovarjal z gosti srečanja in tekmovanja in s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti o pomenu in nadaljnji usmeritvi razvoja čebelarstva.

Vsekakor prireditelj dokazuje, da je potrebna in da je dobra vzpodbuda za širjenje in bogatenje delovanja krožkov ter tako tudi širjenja in napredka celotnega slovenskega čebelarstva.

Tako kot vedno ob takih prireditvah smo tudi letos ugotovili nekatere pomanjkljivosti in napake. Komisija za čebelarski naraščaj pri ZČDS bo prireditev in njen potek ter vse pripombe tekmovalcev in mentorjev temeljito analizirala in skušala v okviru možnosti vse napake za drugo leto odpraviti s ciljem, da bo vsako naslednje srečanje in tekmovanje še bogatejše in prijetnejše in bo rodilo še boljše sadove. Verjetno bomo morali organizirati regijska srečanja in tekmovanja, kjer bodo pri sami organizaciji mentorji mnogo bolj organizacijsko sodelovali, hkrati pa bi republiško srečanje in tekmovanje že postalo tudi nekoliko ožje. Množica tekmovalcev in mentorjev ter drugih udeležencev je za tako prireditev po mnenju nekaterih že prevelika.

Vsekakor želimo, da bi v jeseni krožki delovali z vsem zagonom in temeljito ter da bi se drugo leto ponovno srečali.

OBVESTILO

Vsa društva, ki še niso poslale seznamov članstva za leto 1983 ali niso poravnala vseh obveznosti do ZČDS prosimo naj to storijo čim prej.

ZČDS

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JULIJU IN AVGUSTU

Vreme v juliju velja v Sloveniji za zelo suho. Le redki so kraji, ki imajo v tem mesecu dovolj padavin. Te pa so pogostokrat v obliki neviht in nalivov. Travniki so zdaj že pokošeni. Le v nekaterih višjih legah še kosijo seno. Če prej ne, v začetku tega meseca odcvete konstanj povsod. Ponekod, posebno v više ležečih krajih, zdaj še med smreka, je pa to čas, ko med hoja, kar je lahko izredno izdatna paša. Skoraj ni leta, da ne bi vsaj ponekod nekoliko zamedila. V zadnjih letih postaja v tem mesecu vse pomembnejše prevažanje na sončnico v južne republike. Sončnice lahko zelo izdatno zamedijo in skoraj vedno vsaj enkrat napolnijo medišča.

Za prevoz na hojevo ali sončnično pašo se mora čebelar ustrezno pripraviti. Najprej mora iztočiti kostanjev med, če je imel čebele na kostanjevi paši. Upoštevati mora, da kostanjev med bistveno poslabša kvaliteto kateragakoli medu, če mu je primešan. Kostanjev med bo iztočil tudi, če ne namerava prevažati na pašo. Pri tem pa mora misliti na to, da je s tem njegove čebelarske letine praktično konec in da se začenjajo priprave na zimo. Kostanjevega medu je potrebno iztočiti čim več, ker nikakor ni primeren za hrano pozimi. Ker bodo tako panji temeljito izpraznjeni, je treba takoj poskrbeti za dodajanje zaloge. Dodajmo sladkorno raztopino in sladkorne pogače, nekateri pa priporočajo tudi dodajanje suhega sladkorja. Verjetno je najprimernejše dodajanje pogač. S tem izgubimo razmeroma malo časa in čebele jih bodo primerno hitro jemale. Ko smo dodali nekaj kilogramov hrane, bomo začeli dodajati bolj skromno in tako krmljenje nadaljevali še v avgustu in septembru. S tem bomo izzvali matico k dobre-

mu zaleganju in si ustvarili pred zimo močne družine, ki bodo z lahkoto prenesle zimo in tudi morebitne druge težave. V hrano kakšnih posebnih dodatkov ne bomo dajali, priporočamo pa lahko forsapin. Dejansko se je pokazal zelo učinkovit posebno tal, kjer so občinske paše bolj skromne.

Ob koncu kostanjeve paše imajo čebelarji družine praviloma na vrhu razvoja. To je mnogim včasih tudi odveč, ker trdijo, da tako velike družine, ki jih drugače ne morejo izkoristiti, zelo veliko pojedó. Ob izdatnem krmljenju jih lahko izkoristijo za pridobivanje matičnega mlečka. Zdaj je tudi še primeren čas za zamenjavo matic. Če jih želi čebelar v tem času obnoviti, se mora na to ustrezno pripraviti. Najprej mora poskrbeti, da mu družine ne bodo uničile vseh trotov, kar lahko napravijo v nekaj dneh. Družine bo izdatno krmil in jim odvezel matice, za katere sodi, da ne ustrezajo več. Dodal jim bo sprašene, nesprašene matice ali zrele matičnike. Najcenejše je vsekakor dodajanje zrelih matičnikov. V vsakem primeru mora po odvzemu matice počakati nekaj dni, da v panjih ne bo več jajčec in mladih ličink in si tako čebele ne bodo mogle vzrediti matice iz lastnega gradiva. Nato bo dodal matico ali matičnik po eni od mnogih metod. Veliko preprosteje je dodajati matičnik in uspeh je zelo dober. Te matice bodo v avgustu začele zalegati in ob drugih ustreznih ukrepih bodo šle družine prav gotovo dovolj močne v zimo. Lahko pa smo prepričani, da bodo naslednje leto zelo dobre kvalitete in se bodo spomladi dobro razvijale. Tudi rojilno razpoloženje se pri takih maticah pojavlja nekoliko kasneje.

Čebele v teh mesecih že začutijo, da se je leto prevesilo, zato pogosto začnejo omejevati matico pri zalega-



Čebelnjak čebelarja Jožeta Tomca v bližini Ljubljane

nju. To se še posebno dogaja pri slabših družinah in če družinam ne dodajamo hrane, ko nimajo paše. Čebelar mora biti na to pozoren. Kdaj pa kdaj lahko vstavi v sredino gnezda lep prazen sat. Matica ga bo prisiljena zanesti z jejčeci zaradi pravilnega oblikovanja gnezda.

Mnogi čebelarji bodo vozili na hojevo pašo. Ta je za čebele po navadi zelo naporna in družine močno oslabijo predvsem zaradi pomanjkanja peloda. Le delno lahko čebelar rešuje ta problem z dodajanjem satov s kostanjevim cvetnim prahom ali z dodajanjem nadomestkov. Vsekakor mora biti zelo pozoren in nikakor ne sme dovoliti, da ga dolgotrajno hojevo medenje premami in mu družine preveč oslabijo. Tisti, ki gledajo dolgo-ročno, včasih odvažajo s hoje tudi, če ta še vedno nekoliko medi. Morda tako zanemarijo nekaj kilogramov medu, pridobijo pa si čas za dobro vzimljenje družin in dobro bero naslednje leto.

Tisti, ki čebelarjo v nakladnih panjih, morajo biti pozorni tudi na to, da njihove družine ne bi bile samo v gornji nakladi. Ob vsakem, še tako bežnem pregledu moramo zato pregledati tudi spodnjo in ju potem po potrebi zamenjati, kot smo delali od pomlad dalje.

Proti boleznim pa tudi proti varoli zdaj ne moremo storiti kaj posebnega. Vsekakor lahko pripravimo panje, okvire z žično mrežo za pod satnike in drug pribor ter material za dimljenje. Ker matice trotovine ne bodo več zalegale, bomo sate s trotovino zdaj vzeli iz panjev. Lahko jih zložimo, zrežemo in pretopimo ali pa jih shranimo za naslednje leto.

Praktično pomeni, če ni hojevega medenja ali če ne bomo peljali na sončnično pašo, da se je naše čebelarstvo leto končalo in pripravljamo se na novo. Dela bomo imeli pri čebelah vse manj. Največ bomo proti koncu meseca porabili seveda za krmljenje.

Mnogi, poebno starejši čebelarji, se z nekakšno nostalgijo spominjajo nekdanje ajdove paše. To bomo našli le še v redkih krajih, pa še ta ne bo niti daleč tako učinkovita, kakor se je spo-

minjalo. Kjer je, je vsekakor zelo koristna. Ob dodajanju sladkorja se bodo družine dobro razvijale. Vsekakor je vprašljivo čakanje na to, nekdanj tako pomembno pašo.

ZAVAROVANJE ČEBEL

mag. FRANC JAVORNIK

Čebelarstvo postaja v naši družbi vedno pomembnejša veja kmetijstva. Končno priznavajo, da čebelarstvo veliko pripomore k večjemu in kvalitetnejšemu pridelku mnogih poljščin. Vloga čebel pri opraševanju v sadjarstvu pa je bila tako že prej priznana. Poleg tega je čebela pomemben dejavnik pri uravnavanju biološkega ravnotežja v naravi in eden prvih kazalcev njenega onesnaženja.

Čebelarstvo postaja vedno bolj zanimivo, kar zadeva posvečanje pridelave različnih čebeljih pridelkov, kot so med, matični mleček, propolis cvetni prah, čebelji strup itd., ki so po eni strani biološko visokovredna hrana, po drugi strani pa predstavljajo surovine za izdelavo najrazličnejših farmacevtskih in kozmetičnih pripravkov.

Zanemariti pa ne smemo pomena čebelarstva tudi kot ljubiteljstvo. V zdnjem času se ljudje, lahko rečemo, množično odločajo za čebelarjenje, ki jim pomeni sprostitev po napornem delu v službi. To pa vodi na pot nazaj k naravi in k vrednotenju njenih dobrin.

Za uspešno čebelarjenje si mora vsak čebelar nabaviti ustrezno opremo. Ta pa je precej draga. Torej so v vsako čebelarstvo vložena velika materialna sredstva. Dober gospodar bo poskrbel, da bodo ta vlaganja tudi ustrezno zavarovana.

Zavarovalna skupnost Triglav daje vsem čebelarjem možnost, da zavarujejo svoje čebele po Posebnih pogojih za zavarovanje čebel Ži-Čeb-80.

Zavarovanje nevarnosti in njegov obseg:

1. Zavarovanje čebel pokriva v obsegu, ki je določen s temi Posebnimi pogoji, nevarnost:

— pogina ali uničenja zavarovanih čebel zaradi bolezni ali nezgode,

— uničenja zavarovanega panja in njegove vsebine zaradi nezgode ali elementarne nesreče (požar, strela, vihar, poplava in pod.),

— pri prevozu čebel na pašo,

— odgovornosti za škodo pri domačih živalih (pogina ali zasilnega zaka), ker so jih opikale zavarovane čebele,

2. Zavarovanje zajema samo škodo, ki je nastala v običajnih razmerah čebelarjenja.

3. Zavarovanje ne zajema škode zaradi:

— izgube matice ali čebeljega roja,

— nezadostne zaloge hrane (lakota),

— slabe ali neprimerne oskrbe zavarovalnih čebel s strani zavarovanca ali druge osebe, ki ji je zaupano oskrbovanje čebel,

— tatvine ali izginitev zavarovanih čebel in stvari,

— za kužne ali nalezljive bolezni, ki jih zatiramo po zakonu.

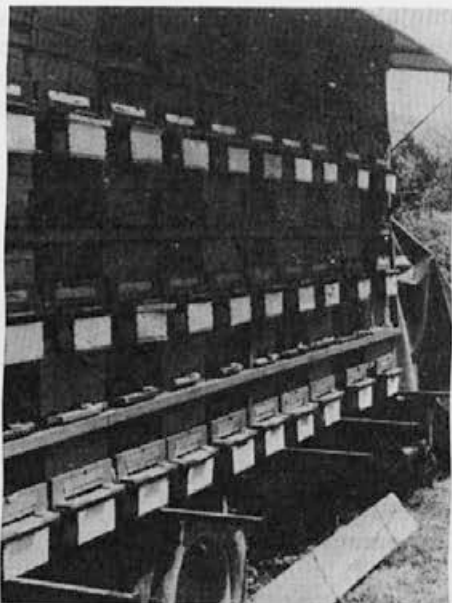
Predmeti zavarovanja

1. Predmeti zavarovanja po teh Posebnih pogojih so:

— čebelja družina,

— panji in njihova vsebina (satje in med), ki pripadajo čebelji družini.

2. Zavarujejo se lahko samo panji



Velika škoda lahko nastane, če pride do nesreče pri prevoznih čebelnjakih kakršne imajo danes že mnogi čebelarji (Foto — Mihelič)

z zdravimi in močnimi čebeljimi družinami.

3. Čebelje družine, ki so nastanjene s slabim satjem in nepremičnim satjem, razen kranjičev, ni mogoče zavarovati.

4. Po teh Posebnih pogojih ni predmet zavarovanja zaloga hrane v plogišču.

Zavarovalni kraj

1. Zavarovanje velja, dokler so zavarovane čebele v kraju, ki je naveden v polici kot tudi med prevozom na pašo, če je:

— pred prevozom iz satja iztočen med,

— med prevozom poskrbljeno za dobro zračenje v panjih in

— če čebele med prevozom spremlja strokovno usposobljena oseba.

Obračun škode

1. Nastalo škodo ugotavlja predstavnik zavarovalne skupnosti, zavarovalec in krajevni čebelar.

2. Ob ugotavljanju škode je potrebno ugotoviti okoliščine, v katerih je škoda nastala, vrsto in vzrok nastanka škode.

3. Ob poginu ali uničenju čebelje družine ali ob uničenju čebeljega panja, satja ali medu se obračuna nastala škoda po zavarovalni vrednosti prizadete čebelje družine, panjev, satja ali medu tik pred boleznijo ali nezgodo, ki je bila neposredni vzrok za nastanek škode, zmanjšani za vrednost ostankov.

Škoda se obračuna posebej za:

- čebeljo družino,
- panj,
- satje,
- med.

Dajatev zavarovalne skupnosti (zavarovalnina)

1. Zavarovalna skupnost plača škodo v celotnem znesku, vendar največ do višine zavarovalne vrednosti ali zavarovalne vsote.

Zavarovanje velja eno leto. Začetek zavarovanja je lahko od spomladi do zazimljenja jeseni do 15. X. Po tem datumu se nova zavarovanja do izletnih dni spomladi ne sklepajo. Premijo plačajo od skupne vrednosti satja in medu ter čebel in panja:

— čebelja družina po ceni, ki jo ima v mesecu maju (1000 do 1500),

— panji po ceni na dan sklenitve zavarovanja (1500 do 3000),

— satje po ceni na dan sklenitve zavarovanja (100 kom.),

— med v satju medišča po ceni polnega medišča (120—150 za kg).

Premija je letna in se obračuna v % po tehle kriterijih:

Če so čebele:

stalno na istem mestu 1,7%

premeščene v okviru SRS 3,0%

premeščene v okviru SFRJ 4,9%

Pri kolektivnem zavarovanju, ki ga sklene čebelarsko društvo za svoje člane in zajame 50 % članstva ali

čebeljih družin vseh članov se obračuna 30 % popust.

Glede na dokaj ugodne pogoje zavarovanja in pojavljanje vedno drugih novih bolezni čebel, povečanja nevarnosti zastrupitve in nezgod menimo, da je za čebelarje predvsem

skupinsko zavarovanje čebel postalo dokaj zanimivo.

Vsi čebelarji, ki so zainteresirani za zavarovanje čebel, se lahko o tem še podrobneje seznani na svojih območnih zavarovalnih skupnostih ali pri zastopnikih na terenu.

KAKO BOMO POMAGALI ČEBELAM V BREZPAŠNI DOBI

IVAN KRAJNC-MAREZIGE

Za čebeljo pašo je v naših krajih julij najbolj kritičen mesec. Ko so travniki odcveteli in preneha tudi kostanjeva paša, se začne brezpašna doba, ki je lahko zelo nevarna za čebelne družine, ker lahko traja tudi dva meseca. Pri zadnjem točenju mora čebelar pomisliti, kako bodo čebele preživele do jeseni, zato je prav, da pusti vsaki družini v medišču dva do tri medene sate.

Doma na otavi bodo čebele sicer dobile novo medicino in tudi cvetni prah, vendar otavo včasih poletna vročina tako prizadene, da tudi na njej paša ni zadostna.

V brezpašnih dobi čebele pridno obirajo razne detelje in na različnem cvetju, ki takrat cvete, paberkujejo in nosijo cvetni prah. Bolj srečni so čebelarji, ki imajo v bližini zlato rozgo, ta začne cveteti julija in cvete vse do jeseni. Zlata rozga daje velike količine cvetnega prahu in v dobrih letinah na njej čebelar lahko tudi izdatno toči. Kjer še gojijo buče, naberejo čebele tudi na tej rastlini dosti cvetnega prahu in medicinde, kar je ovdishno od tega, koliko je buč.

Ker v tej brezpašni dobi za čebele ni dosti paše, priporočajo, da čebelarji sadijo medovito drevje in grmičevje, ki takrat cvete in si s tem sčasoma sami ustvarijo doma izdatno pašo.

Prevaževalci se takrat odločijo za gozdne paše. Tudi če v gozdu ne medita hoja in smreka, dobijo tam čebe-

le ob robovih gozda in na posekah ob ugodnem vremenu nekaj medicinde in dovolj cvetnega prahu. Bolj pogumni čebelarji prevaževalci pa se podajo na sončnice v Vojvodino in Slavonijo, drugi na Lonjsko polje in še kam na metvico, tretji pa na materino dušico in smiljko v Liko. Mnogo pa jih redno pelje v začetku avgusta v Liko, Hrvatsko Primorje ali Dalmacijo na žepek.

Če pritisne suša, pa kljub otavi in prevozom za čebele ni paše, zato mora



V brezpašni dobi matica ne sme prenehati zalegati (Foto — Šivic)

čebelar takrat krmiti. Kjer ni niti obnožine, je neogibno, da dodajamo hrani potrebne beljakovine. Še najboljše je za to kvas, ki vsebuje obilo za čebelo potrebnih beljakovin in vitaminov, posebno pa vitamina B 6. Krmimo po pol litra sladkorne raztopine I/I, to je na liter en kilogram sladkorja vsaj dvakrat na teden. Lahko damo tudi pogačo.

Pred leti je bila paša na sončnicah zelo bogata, posebno od tedaj, ko so v Sloveniji in Vojvodini začeli gojiti hibridno sončnico iz Rusije. Žal je ta rastlina obolela in zdaj se prevozi na to pašo skoraj ne izplačajo več.

Na Hrvaškem, predvsem pa na Lonjskem polju in kje raste na večjih Mokrem polju in še kje raste na večjih površinah polaj, ki mu Hrvati pravijo metvica. Njene korenine so precej močne, zeleni listi dvovalni, cvetovi modri. Cvete julija pa vse do septembra. Najraje cvete tam, kjer stoji pozimi voda. Računajo, da dobro medi v desetih letih le dvakrat, toda kdor redno vozi tja, čebele tam dobro živijo in naberejo zimsko zalogo vsako leto.

Ko v Vojvodini in Slavoniji požanjejo pšenico, približno takrat, ko cveti materina dušica, začne cveteti beli čišljak. Tam so čebele dobro brale in se razvile za zimo, vendar tudi ta paša ni več zanesljiva, ker takoj po žetvi polja preorjejo.

Materina dušica raste pri nas v manjših količinah. Na večjih površinah jo vidimo v Liki na Liškem polju, v Kordunu in v Bosni. Na demokratsko neobdelanih, kamenitih bregovih in sončnih legah. Naši čebelarji izkoriščajo to pašo v Liki. Ker pa je ma-

terina dušica zelo občutljiva, le redkokdaj medi.

Smiljka je pol divja detelja, ki ni izbirčna za zemljišče. Sejejo jo kot krmno rastlino v Makedoniji, Srbiji, Bosni in v Liki. Cvete ob drugem odkosu v juliju in avgustu. Med je rumen, zelo tekoč in dobrega okusa. Na smiljki čebele vsako leto nekaj naberejo, včasih pa se na nji dobro toči. Matica na tej paši, ki je hkratna z materino dušico, dobro zalega. Rastlina je bogata s cvetnim prahom.

V začetku avgusta začne cveteti v Liki, Dalmaciji in na otokih žepek. Imamo beli in plavi žepek. Beli raste v nižinah, plavi pa v višjih legah. Dobro medi v desetih letih le enkrat. Kadar ni suše, naberejo čebele zimsko zalogo vsako leto. Plavi žepek medi bolje kot beli.

Čebelarstvo leto se začne avgusta, zato je nujno, da čebelar zdaj vzgoji novi rod čebel, ki bodo šle v zimo. Zdaj čebelar ne sme primanjkovati hrane in potrebnih beljakovin za mleček, ki ga čebele potrebujejo za krmo mladega zaroda. Čebele, izležene v tem času, morajo imeti v svojih telesih obilo beljakovin in maščob, ki pozimi ohranjajo organizem zdrav. Le zdrave mlade čebele lahko preživijo zimo brez vseh tegob in zgodaj spomladi vzgojijo mlade čebele, ki bodo brale v prihodnji pomladi. Čebelja družina, ki gre v zimo s starimi čebelami, ne bo zadovoljivo preživela zime. V takih panjih stare čebele pozimi odmro. Zaradi tega družine tako oslabijo, da zbolijo za nosečo, ki je pogubna za čebeljo družino, posebno danes, ko imamo bolezen varozo.

POPRAVEK

V peti številki Slovenskega čebelarja je pri članku »Osnovna načela pri zapiranju čebel v panjih za krajši čas« naveden napačen avtor. Pravi avtor članka je Stane Sajevec iz Maribora.

ZAMENJAVA MATIC IN MATIČNICE

MARTIN MENCEJ

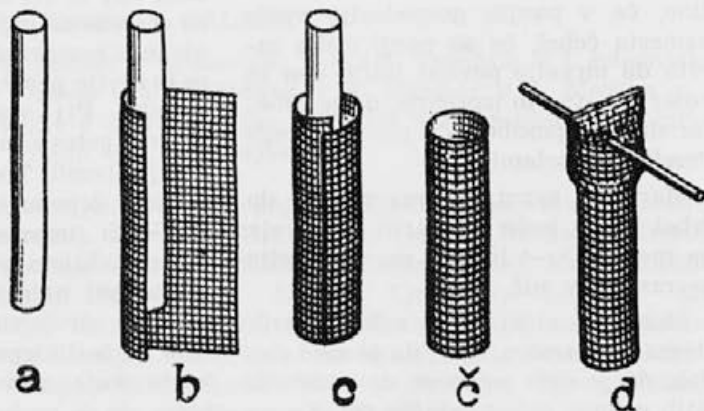
Začudo, kako enostavna spoznanja tudi v čebelarstvu kasnijo. Kot primer naj navedemo vprašanje matičnic. Kdo izmed nas ni doživel razočaranja in jeze pri zamenjavanju matic, ki je spričo selekcije čebel in zamenjave matic iz leta v leto aktualnejše, pri čemer igra tudi matičnica pomembno vlogo. Kolekcija matičnic, ki se mi je v teku let nabrala, pa govori o tem, da je bilo nešteto poskusov, dokopati se do bolj ustrezne matičnice, kot je bila prejšnja. Res je, da je treba upoštevati vse dejavnike v čebelji družini, ko vsajamo novo matico, kot so odsotnost odkrite zalege, brezpašno dobo, ko so v panju stare čebele, ki nerade sprejemajo prišleka itn.; ima pa tudi matičnica pri tem svojo vlogo.

V 5. številki našega glasila je objavil Ivan Štemberger prispevek o uspešni zamenjavi matic v zvezi z matičnico, ki je zelo enostavna in, kakor pravi, zjamčeno uspešna. Govori o večletni izkušnji. Ker pa so v zadnjem času prišli tudi čebelarji v tujini do enakih izkušenj glede uspešnosti z enakimi ali vsaj podobnimi matičnicami, dobiva njegovo priporo-

čilo toliko večjo veljavo. Naj navedemo izkušnje bolgarskega čebelarja Petra Miteva, objavljene v glasilu Pčelarstvo. Mitev, je prišel do enake matičnice, pa se izdelava nekoliko razlikuje od Štembergerjeve.

Medtem ko tov. Štemberger uporablja za izdelavo matičnice prosojni papir, ki ga prepoji s čebeljim voskom, pa Mitev pripravlja matičnico brez papirja. Kako?

Najprej obdela leseno paličico, dolgo 20 cm, s premerom 1,5–2 cm. Na enem koncu paličico zaokrogli in tako pripravljena mu služi za model umetne matičnice. Nato segreje košček voščine na soncu ali v roki, zmehča in zvalja ploskev 8 x 8 cm, ki jo potem ovije okrog modela, tako da na spodnjem koncu ovoj stisne in oblikuje po okroglini paličice. Nato sname model in na spodnjem zaokrogljenem koncu napravi s segreto iglo 5–6 luknjic. V tako pripravljeno matičnico spusti mlado matico in odprti (zgornji) konec stisne, da matičnico zapre. V stisnjeni del vtakne konček žice, da lako obesi »matičnik« med satnika.



Dve uri po odstranitvi stare matice, ko jo čebele že pogrešijo, obesi »matičnik« med satnika. Čebele, nemirne zaradi izgube matice, se kamlu pomirijo, se zberejo okoli »matičnika«, pregrizejo luknjice na spodnjem kon-

cu in matico osvobodijo. V eni do dveh urah že zalega. Matice zamenjuje vsaki dve leti in v desetih letih mu je ta način zamenjave popolnoma uspel, prav tako tudi pri osirotelih in trotovnih družinah.

KDO JE LAHKO ČEBELAR

JOZE HRIBAR

Vsakdo sme čebelariti v poljubnem obsegu. V tem članku presojamo sposobnost za čebelarjenje bolj s psihične, duševne strani. Po strokovnem obisku čebelarstev sem premnogokrat naletel na čebelarja, ki ni bil poklican za to. Za vse drugo bi bil prej sposoben kakor za to lepo panogo kmetijstva. Vselej in povsod kot prvi glavni pogoj poudarjamo veselje do čebel, do strokovnega dela, kar je vsekakor prav. To veselje pa mora biti resnično in pravo. Kdor ima res pravo veselje do kake stroke, je ne bo zanemarjal, ampak bo gotovo natančno in vestno delal v njej. Pri prvem pogledu v čebelnjak lahko takoj spoznamo, ali je čebelar to »po poklicu« ali ne. Če leži vse križem orodje, satovje, smeti in razna nesnaga okoli čebelnjaka, to ne kaže na pravega čebelarja. Če je v panjih vse v neredu, če so v njih slabiči, brezmatične družine, če v panjih gospodarijo vešče namesto čebel, če so panji slabo zaprti, da mravlje povsod lažijo ven in noter itd., vse to izpričuje, da je čebelar slab, nesposoben, da nima pravega veselja s čebelami.

Marsikdo pravi, da ima veselje do čebel in da hoče čebelariti. Ne traja pa mogoče 3—4 leta in vse to veselje se razprši v nič.

Morda je videl samo nekaj dobrih strani čebelarstva, npr., da je med sladk, da je delo zabavno, da v dobrih letih prinese nekaj dobička itd. Ko pa

je začel spoznavati čebelarjenje po drugih plateh, npr., da čebele pikajo, da je treba določena opravila, ki niso vselej lahka in zabavna, natančno in vestno opraviti, da slaba leta nič ne prinašajo, da povzročajo celo izgubo, je vsega veselja konec, čebele pa hira-
rajo zapuščene in zanemarjene.

Malomarnost v čebelarstvu privabi še druge slabe posledice, npr. bolezni, ropanje in razne škodljivce.

Ni težko najti čebelarja, ki kaže od začetka veliko veselje do čebel: kar takoj mora imeti najrazličnejše panje, vse mogoče orodje, strokovno literaturo itd. V nekaj letih pa mu je vse prestaro in preveč navadno. Znova začne z najnovejšimi panji, kakršnih drugi nimajo, ki pa, po njegovem, v nekaj letih spet zastarijo. V kakih šestih letih ali malo pozneje spet vse staro zavrže in nadomesti z novejšim. Zdaj naj bi bil tak čebelar na vrhuncu strokovne usposobljenosti. Vse panje je že preizkusil, vse strokovne knjige in revije prebral, a vse to ga ne zadovolji. Pri vsaki, tudi najnovejši stvari, gotovo najde napake in pomanjkljivosti. Toda vse te velike operacije v čebelarjenju mu ne prinesejo zaželenih uspehov; čebelje družine mu nazadujejo po moči in po številu kljub vsej najmodernejši oskrbi. Vsa njegova strokovna naprezanja temeljijo na častihlepnosti, na pohlepu, kako bi postal slaven čebelar. Ne pozabimo, da je vsaka čebelarska metoda,

Čebelarji začetniki, ki so se udeležili štiridnevnih praktičnih tečajev v Ljubljani v centru ZČDS, se zavedajo katere so dolžnosti dobrega čebelarja



pa bodi še tako nova ali moderna, pomankljiva in jo je moč izboljšati.

Dragi čebelar! Če tvoje srce preveč hrepeni po dobičku, če je lakomno ali če išče hvale in časti, če je tvoje srce zavidno, škodoželjno in hudobno, nisi za čebelarja, raje pusti čebele drugim.

Če hočeš preizkušati svojo sposobnost za čebelarstvo, se postavi pred

ogledalo, to je pred čebelni panj! Tam se primerjaj s čebelami, ugotovi, ali imaš vrline, ki jih premorejo čebele že od začetka stvarjenja: pridnost, marljivost, čistost, natančnost, vzoren hišni red, vztrajnost, pravičnost, poštenost itd. Če je tako, potem lahko rečeš, da imaš poklic za čebelarja.

Kdor hoče imeti s čebelami srečo in veselje, mora biti enak čebeli!

STANJE ČEBELJIH KUŽNIH BOLEZNI V SLOVENIJI OD 16. 5. DO 31. 5. 1983

NOSEMA: V občini Idrija v 2 čebelnjakih, Ilirska Bistrica v 7, Ljutomer v 23 Postojna v 9, Sežana v 2, Tolmin v 2 čebelnjakih.

HUDA GNILOBA ČEBELJE ZALEGE

Gornja Radgona v 4, Lenart v 4, **LENGE:** V občini Domžale v 1 čebelnjaku, Murska Sobota v 3, Ormož v 5, Postodava v 4, Maribor v 4, Metlika v 1, v 1, Šmarje v 5, Trebnje v 2, Vrhnika v 5, Ptuj v 4, Sevnica v 2, Šentjur v 1, Zagorje v 1, Tolmin v 1 čebelnjaku.

VAROZA je ugotovljena v naslednjih občinah: Ajdovščina, Brežice, Celje, Cerknica, Črnomelj, Domžale, Dravograd, Gornja Radgona, Grosuplje, Izola, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kočevje, Koper, Kranj, Krško, Lendava, Ljubljana Bežigrad, Šiška, Vič, Moste; Ljutomer, Logatec, Maribor, Metlika, Mozirje, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ormož, Piran, Postojna, Ptuj, Radlje, Radovljica, Ravne, Ribnica, Sevnica, Sežana, Slovenska Bistrica, Šentjur, Škofja Loka, Tolmin, Trebnje, Titovo Velenje, Vrhnika, Žalec. Skupno v 471 čebelnjakih in 12.256 panjh.

VIII. POSVETOVANJE O SODOBNEM ČEBELARSTVU — LJUBLJANA — GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE 15. DO 18. SEPTEMBRA 1983

Vse čebelarje vabimo, naj se udeležijo VIII. posvetovanja o sodobnem čebelarstvu in razstave sodobne čebelarske opreme. Posvetovanje bo v soboto 17. in v nedeljo 18. septembra 1983 v dvorani GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA v Ljubljani, hala B, novi del, vhod s Titove ceste ob prodajnem centru Slovenijales.

DNEVNI RED POSVETOVANJA

Sobota 17. 9. 1983

10.00 Začetek posvetovanja

10.30 Referati o selekciji čebel

14.00 do 16.00 Odmor

16.00 Referati o tehnologiji vzreje matic

19.00 Zaključek prvega dne

Nedelja 10. 9. 1983

10.00 Referati o čebeljih pašah, tehnologiji čebelarjenja in zdravstvenem varstvu čebel

14.00 Zaključek VIII. posvetovanja

RAZSTAVA SODOBNE ČEBELARSKE OPREME IN ČEBELJIH PRIDELKOV

Razstava sodobne čebelarske opreme in čebeljih pridelkov bo odprta štiri dni. Razstavo bomo odprli v četrtek, 15. septembra ob 13. uri. Odprta bo do nedelje 18. septembra do 18. ure. Razstava bo v hali JURČEK NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU v Ljubljani in bo organizirana v okviru 14. razstave VRTNARSTVO—NARAVA—ZDRAVJE 83: Razstava bo izobraževalna in prodajna.

POZIV RAZSTAVLJALCEM

Vse čebelarske organizacije, društva in čebelarje obveščamo, da bo letošnja čebelarska razstava na GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU v Ljubljani izobraževalna in prodajna. Vse, ki želijo sodelovati na letošnji razstavi s sodobno čebelarsko opremo ali prodajati svoje čebelje pridelke, prosimo, da se prijavi do 10. 9. 1983 na ZČDS, Cankarjeva 3, Ljubljana. Za razstavljalce čebelarske opreme, ki so člani čebelarske organizacije, bo razstava izredna priložnost za prikaz razvoja čebelarstva in prodajo čebeljih pridelkov. Poskrbeli bomo tudi za prevoz eksponatov na razstavo.

Pridite, obiščite nas!

ZČDS

BIL NAM JE VSEM UČITELJ IN TOVARIS

Franc Leskošek-Luka se je rodil 9. 12. 1897 v delavski družini v Celju. Že kot mlad delavec se je vključil v sindikalno gibanje in je nad sedemdeset let aktivno delal kot revolucionarni borec za delavske pravice.

Med vojno je opravljal zelo pomembne dolžnosti; bil je tudi prvi komandant slovenske partizanske vojske.

Že med vojno je snoval velike tovarne, kot na primer Litostroj v Ljubljani.

Značilno zanj je bilo, da se je, ne glede na katerih dolžnostih je deloval, vedno zanimal za razvoj raznih tovarn in drugih objektov, na katerih je dal naslanek pobud.

Tudi naša delovna organizacija je imela čast in priložnost, da se je tov. Luka seznanil z našimi uspehi in problemi.

Posebej velja poudariti, da je bil odposlanec pokrovitelja, predsednika SFRJ tov. Josipa Broza-Tita na tretjem mednarodnem simpoziju o apiterapiji v septembru 1978, ki ga je organizirala naša delovna organizacija.

V svojem pozdravnem govoru je posebej poudaril potrebo po varstvu okolja, v katerem živimo in to, da je treba imeti dovolj posluha in volje za ta prizadevanja.

Dejal je, da imamo poleg zdravega zraka, sonca in gozdov tudi veliko bogastvo zdravih zelišč in že stoletja znanih pridelkov naših čebel.

Za našo delovno organizacijo je rekel: »Ugotavljam tole:

V hp Medex so se člani delovnega kolektiva zavedali, da brez znanstvenih ugotovitev ni napredka. Zagotovili so potrebna finančna sredstva za znanstveno raziskovalno dejavnost, pričeli uvažati ugotovitve znanstvenih raziskav v proizvodnjo in iz Medexa je prišla tudi iniciativa za ta mednarodni simpozij. Delovni kolektiv pa je za organizacijo simpozija zagotovil večino potrebnih sredstev. Zato ponovno, v imenu predsednika republike tov. Tita, ki je odločno podpiral usmeritev, za kakršno se zavzema vaš simpozij, in v svojem ime-



Tov. Leskošek na simpoziju v Portorožu.

nu izrekam najboljše želje za uspešno delo.«

Tudi naslednja leta se je večkrat zanimal, kako napredujemo. Bil je nekajkrat v naši delovni organizaciji in si sam ogledal razvojni center in neposredno izdelavo izdelkov apiterapije.

Odšel je Luka, velikan naše revolucije, toda njegova dela so ostala.

V današnjih gospodarskih krizah v svetu in stabilizacijskih prizadevanjih v naši domovini nam bo lahko tov. Luka Leskošek za zgled, kako je moč v najtežjih situacijah s trdim dleom doseči velike uspehe.

Zelo mi je ostal v spominu začetek gradnje Litostroja, leta 1946, ko je Franc

Leskošek-Luka prišel v Šiško s tov. Pečarjem. Dejal je: »Z mladim, sposobnim fantom sta prišla na šišensko polja. Zabil sem količek v zemljo, odštel korake na eno stran in spet zabil količek. Potem sta pogledala po polju, med koruzo, zelje in solato in rekel sem mu: To bo Litostroj, ti boš pa direktor.«

To je samo eden od številnih primerov njegove aktivnosti na gospodarskem področju.

Slava temu velikanu revolucije in borcu za delavske pravice.

Glavni direktor hp Medex
Aleš Mžigoj, dipl. oec.

PREJELI SMO NAJVIŠJE PRIZNANJE OB 50-LETNICI NOVOSADSKEGA SEJMA

Od 13. do 22. maja 1983 je bil v Novem Sadu jubilejni 50. mednarodni kmetijski sejem. Zanimiva je ugotovitev, da se je kljub gospodarski krizi, ki pesti svet, predvsem pa države v razvoju, tega sejma udeležilo rekordno število domačih in tujih proizvajalcev. Tudi naša delovna organizacija je razstavljala čebelarke potrebščine in izdelke apiterapije. Zanimanje za ogled razstavljenih eksponatov je bilo zelo veliko. Posebej pa velja poudariti, da so posamezne delegacije držav v razvoju kazale veliko zanimanje za našo čebelarsko opremo in pribor. Pričakovati je, da bomo imeli tudi določene posle kot sad razstave na tem sejmu. Posebej velja omeniti tudi ocenjevanje izdelkov, ki jih posamezne razstavljalke pošljejo v oceno.

Oceno vzorcev čebeljih pridelkov oziroma izdelkov je opravila komisija v sestavi:

— dipl. ing. kemije — LJUBOMIR HADŽI-ĐORĐEVIĆ — Pčelarski kombinat Beograd

— dipl. veterinar — DRAGICA GRBIĆ — Dalmed Split

— dipl. mikrobiolog — TEREZA HORVAT — Medoprodukt Subotica

— dipl. ing. kemije — VEKMIROVIĆ VERA — hp Medex Ljubljana

— dipl. ing. agronomije — VESKOVIĆ BOŽIDAR — sekretar komisije — član društva tehničara in inženira Beograd

Komisija je prejela v oceno vzorce od naslednjih organizacij:

— Pčelarski kombinat Beograd — 47 kom.

— hp Medex Ljubljana — 45 kom

— Pčelarska centrala Zagreb — 24 kom

— Dalmed Split — 15 kom

— Medoprodukt Subotica — 14 kom

— Zadruga Žalec — 8 kom

— Pčelarska zadruga Maja Beograd — 7 kom

— Podravka Belupo Koprivnica — 7 kom

— Napredak Skopje — 3 kom

Naša delovna organizacija je na podlagi ocene poslanih vzorcev prejela tudi najvišje priznanje za vse izdelke — šampion za vrhunsko kvaliteto — kristalni pokal.

Lahko trdim, da je bila letos prvič sestavljena objektivna komisija iz predstavnikov delovnih organizacij, ki je tudi kljub velikemu številu vzorcev in seveda težki presoji za posamezne primere le soglasno sprejela odločitev, da so izdelki Medexa najboljši. Predlog je sprejela tudi žirija novosadskega sejma in tako smo prejeli ob jubilejnem sejmu tudi najvišje priznanje, ki ga le-ta podeljuje razstavljalcem. Ponosni smo na šampion za kvaliteto za leto 1983; seveda pa predstavlja priznanje hkrati tudi našo obvezo, da se bomo tudi v prihodnje še bolj trudili, da bomo kvaliteto

naših izdelkov še izboljšali. Prepričan sem, da bo šampion za kvaliteto odigral svojo vlogo tudi pri širjenju kroga kupcev ne samo doma, ampak zlasti še v tujini. Prav zdaj, ko je zelo težko pridobiti nova tržišča, nam takšno priznanje v določeni meri pomaga pri plasiranju izdelkov, saj je novosadski mednarodni kmetijski sejem v svetu že zelo poznan in seveda imajo veliko ceno tudi priznanja, ki jih podeljuje.

Podelitev priznanj je bila 19. 5. 1983. Tisk, radio in druga sredstva obveščanja so informirala javnost o dobljenih priznanjih. Osebnost sem imel tudi več intervjujev s predstavniki tiska in radio, ki so nam čestitali k prejetemu šampionu za kvalitete za leto 1983.

Glavni direktor hp Medex
Aleš Mižigoj, dipl. oec.

KREDITIRANJE ORGANIZIRANIH ČEBELARJEV hp MEDEX

Vse organizirane čebelarje hp Medex, ki se zanimajo za dolgoročna kreditna sredstva z namenom, da bodo povečali tržno pridelavo čebeljih pridelkov, ponovno obveščamo, da imamo na razpolago še neizkoriščena kreditna sredstva.

Kreditna sredstva dajemo po 12—16 % obrestni meri z odplačilno dobo do 5 let za pogodbene čebelarje in do 10 let za delavce na domu in kmete zavarovance. Odplačilna doba je odvisna od uspešnosti proizvodnega sodelovanja in kreditne sposobnosti posameznika. Podrobnejši pogoji kreditiranja so razvidni iz objave v Biltenu v 5. številki Slovenskega čebelarja, leto 1983.

Pisne vloge za posojilo naj interesenti naslovijo do 31. 8. t. l. na: hp Medex, Kreditna komisija, De-kooperacija, Ljubljana, Miklošičeva 30.

DE-KOOPERACIJA:
Boris SLAVEC

NABAVA OPLOJENIH GOSPODATRSKIH MATIC

Vse zainteresirane čebelarje ponovno obveščamo, da sprejemamo naročila za visokoproduktivne gospodarske matice iz priznanih vzrejališč. Cene za gospodarske matice za 1983. leto so naslednje:

- za organizirane čebelarje hp Medex-a po 250,00 din,
- za druge čebelarje po 300,00 din.

Vsa pisna naročila pošljite na naslov hp Medex, DE-Kooperacija, Pospeševalna služba, Miklošičeva 30, Ljubljana. Naročila bomo sprejemali do konca junija. Matice bomo pošiljali naročnikom po vrstnem redu vplačil na naš žiro račun št.: 50100-601-10404.

Vsak čebelar — kupec — mora pisnemu naročilu priložiti tudi 5. del virmana ali fotokopijo vplačila. O odpremi in prevozu bomo čebelarje prej pravočasno obvestili.

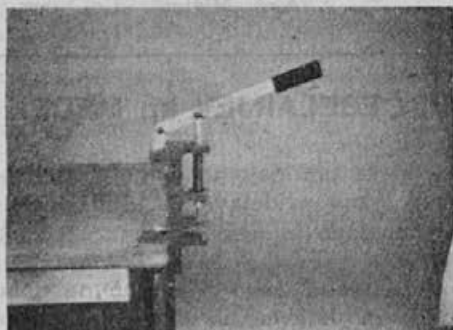
Vse informacije v zvezi z maticami lahko dobite po telefonu št.: 061/311-545 vsako sredo in petek od 11. do 13. ure.

DE-KOOPERACIJA:
Boris SLAVEC

PERFORATOR ZA SATNIKE

(nova izvedba)

Pospeševalna služba hp Medex je z namenom, da prispeva k razvoju potrebne čebelarске opreme, ki bi bila plod domačega znanja in domač izdelek, skonstruirala nov perforator za satnike.



Osnovna nosilna konstrukcija je izdelana iz lahke kovine — aluminija. Sistem vzvoda (ročica) je iz ploščatega železa in je galvansko zavarovan. Držalo ročice vzvoda je oblečeno v usnjeno futrolo. Vzmet, ki vrača vzvod v prvotni položaj, je iz kaljene žlice, igla pa je iz klavirskega jekla.

Perforator pričvrstimo na rob mize, kot je razvidno iz slike. Uporaba je zelo preprosta ter učinkovita, kar bo nedvomno olajšalo in skrajšalo čebelarjem postopek luknjanja satnikov.

DE-KOOPERACIJA:
Albert MUHIC

100-LETNICA ROJSTVA USTANOVITELJA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ŠMIDEL NA KOROŠKEM

V nedeljo 22. 5. tega leta je bila v Rutah nad Bistrico pri Pliberku jubilejna prireditev v čast 100-letnice rojstva ustanovitelja čebelarškega društva Šmidel in velikega rodoljuba Vinka Pečnika. Naša delovna organizacija je že pred leti prevzela pokroviteljstvo nad čebelarškim društvom Šmidel. Organizacijski komite je pod vodstvom Jožice Pečnik odkril spominsko ploščo Vinku Pečniku. Proslave se je udeležilo veliko gostov, med njimi tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. ing. Wiesser, predsednik Zveze slovenskih zadrug na Koroškem Fridl Kapun, predsednik Čebelarške zveze Slovenije Andrej Petelin, našo delovno organizacijo pa je zastopal naš dolgoletni poslovni partner, slovenski Korošec Milan Breznik. Posebej gre poudariti, da je to edino slovensko čebelarško društvo, ki je tudi v najtežjih časih nacizma aktivno združevalo slovenske čebelarje na Koroškem in tudi tako prispevalo v korist naše narodne skupnosti na Koroškem. Z društvom bomo sodelovali tudi v prihodnje in ga po potrebi tudi materialno podpirali, da bo še hitreje in v večjem obsegu združevalo slovenske čebelarje na Koroškem. Posebno smo ponosni, ker nam je čebelarško društvo Šmidel ob tem jubileju v znak sodelovanja podelilo plaketo Vinka Pečnika in se zahvaljujemo za priznanje.

Glavni direktor hp Medex
Aleš Mižigoj, dipl. oec.

V SPOMIN TOVARIŠU FRANCU LESKOŠKU-LUKI



Tudi čebelarje je pretresla žalostnavest o smrti našega znanega revolucionarja Franca Leskoška-Luke. Se v poznih življenjskih letih se je zanimal za razvoj našega čebelarstva, kar je dokazal tudi s svojo udeležbo na simpoziju o apiterapiji v Portorožu od koder je tudi gornja fotografija

NEKAJ O ORIENTACIJI IN SPORAZUMEVANJU ČEBEL

LEOPOLD ZOR

Življenje čebele delavke od trenutka, ko zleze iz satne celice pa do njene smrti, lahko razdelimo na dve glavni obdobji. Ta delitev temelji na delu, ki ga opravljajo. Do dvajsetega dne življenja kot panjska čebela čisti celice, krmi in neguje zalego, gradi satje, prevzema prineseni nektar in ga spravlja v celice za zalogo, skrbi za snago v panju — raznovrstne odpadke, tudi trupla umrlih sstanovalk, odnese v letu in spusti — in končno straži ob žrelu.

Od dvajsetega dne pa kot pašna čebela nabira na cvetih nektar in cvetni prah. Ob slabem vremenu, ko ostane doma, se nerada in kvečjemu mimogrede loti hišnega dela.

Spomladi in poleti žive delavke največ 4 do 5 tednov. Mnogo jih pogine že prej, kajti pri nabiralnih letih so izpostavljene številnim nevarnostim. Pozno poleti in jeseni rojene pa prezimijo in dočakajo starost več mesecev. Najdlje živi matica, ki je edina popolna samica, edina mati ogromne družine: jajčeca lahko leže 4 do 5 let. Tudi delavke so samice, vendar ne ležejo jajčec. Pri njih pa je izredno razvita skrb za potomstvo, kar je edinstveno med žužkami. Le spomladi in v začetku poletja so v panju troti, ki so samci. Pozneje so nepotrebni, zato jih delavke nasilno odstranijo. Jeseni in pozimi bi torej zaman iskali trote.

V toplem in sončnem dnevu je pred lepo urejenim čebelnjakom zelo živahno, ker odhaja in prihaja na tisoče čebel.

Čebelico, ki hoče v panj, ujamemo in zaznamujemo z barvo. Zaprto v škatlici odnesemo pol ure daleč in jo tam spustimo, pred panjem pa naj nekdo pazi, ali se bo vrnila, ali ne. Vendar se čebelica kmalu potem, ko jo izpustimo, že pojavi pred čebelnjakom in zleti v rodni panj. Ali ji je ta sposobnost prirojena ali si jo pridobi, ko spoznava svojo okolico?

Mlada čebela, ki še nikoli ni šla iz panja, se ne zna vrniti domov, tudi če jo nesemo le 50 m daleč in tam spustimo. Svojo okolico mora šele spoznati. Ko je stara deset dni, gre prvič iz panja in zagleda sončno svetlobo. Na prvem orientacijskem letu, ki traja približno pet minut, je zelo pozorna in jo zanima le lega panja in njegova okolica. Če čebelo po prvem izletu ujamemo in spustimo kje v okolico, se jih mnogo vrne domov iz razdalje več sto metrov.

Prvemu orientacijskemu letu jih sledi še nekaj. Tako čebele kmalu spoznajo vse območje, ki sega več kilometrov na vse strani. Torej čebele nimajo prirojene zmožnosti orientiranja, ampak se nauče orientacije glede na svoj panj.

Čebele zelo pogosto zaidejo. V večjem čebelnjaku, če so si panji podobni, zelo pogosto vstopijo v napačnega, o čemer se prepričamo s preprostim poskusom: zaznamujemo nekaj sto čebel enega panja z belimi pikami. Čez nekaj dni bomo zagledali mnogo bele zaznamovanih živalic tudi v sosednjih panjih. Pogosto pa nastanejo tudi težave, ko se ob žrelu med stražarkami in tujkami vname boj, ki zahteva tudi žrtve. Mnogo huje je, če matica pri vrnitvi s poročnega izleta (prahe) zaide v tuj panj. Taka napaka pomeni njeno smrt, propade pa tudi vsa nje-

na družina, če se ne posreči hitro preskrbeti nadomestne matice.

Da bi čebele lažje spoznale svoj panj in ga ne bi zamenjale z drugim, je že mnogo starih čebelarjev barvalo pročelja panjev (panjske končnice). Ni pa vseeno, katere barve izberemo. Če postavi čebelar rumen, zelen in škrlatno rdeč panj enega poleg drugega, ali rdečega poleg črnega, se bodo čebele vseeno motile, kajti za čebele so te barve podobne ali enake. Vedeti moramo, da čebele dobro razlikujejo modro, rumeno, črno in belo, zato upoštevajmo te barve pri barvanju panjev. Vidiijo tudi za nas nevidno ultravijoličasto svetlobo in zaznavajo tako imenovano polarizirano svetlobo ter se po njej orientirajo.

Pomemben kašipot čebelam, ki se vračajo, je tudi specifični vonj njihovega panja, pa tudi vonj, ki ga delavke izločajo s svojim vonjalnim organom na koncu zadka.

Zgodaj spomladi ali po vselitvi roja v novi dom vidimo na bradi panja sedeti čebele, ki so obrnjene proti žrelu in imajo zadek usmerjen nekoliko navzgor; vonjalni organ (leži v kožni gubi) se jim našobi. Z brenčičim premikanjem kril pahljajo svoj vonj proti prihajajočim tovarišicam, kakor bi jim hotele reči: »Tu so čebele«.

Na mizico nedaleč od panja postavimo nekaj z medom izdatno namazanih listov papirja. Največkrat mine nekaj ur, pogosto nekaj dni, da pride katera od iskalk po naključju v bližino, zavoha vonj medu in si pošteno privošči »slaščice« ter odleti. Toda po nekaj minutah se vrne in kmalu bo na mizici na desetine, celo stotine čebel srkalo med. Na tak papir pridejo skoraj brez izjeme iz istega panja kot odkriteljica. Videti je, kot bi doma v panju svojo bogato najdbo na nek način razglasila in druge pripeljala s seboj. Seznanimo se torej s tem, kako

se najditeljica vede ob vrnitvi domov in kako se temu odzovejo sostanovalkke. V nadavnem panju teh dogajanj ne moremo opazovati, pač pa imamo za to opazovalni panj. Poleg panja nastavimo časico s krmo. Prvo obiskovalko zaznamujemo, da jo bomo v gneči tovarišic spet spoznali in lahko zasledovali. Ko se vrne domov, teka po satju navzgor, se nekje sredi sovrstnic ustavi in iz svojega »želodčka« izbljuje nabrani nektar, ki ga takoj posesajo dve ali tri mlajše čebele; te skrbje za nadaljnjo rabo.

Kmalu zatem smo priča zanimivemu prizoru. Ko se nabiralka znebi sladkega »bremena«, začne hitro tekati po satju v ozkih krogih, torej kroži. Pri tem pogosto menja smer gibanja, tako da divja zdaj desno okoli, potem spet levo in vse to v največji gneči

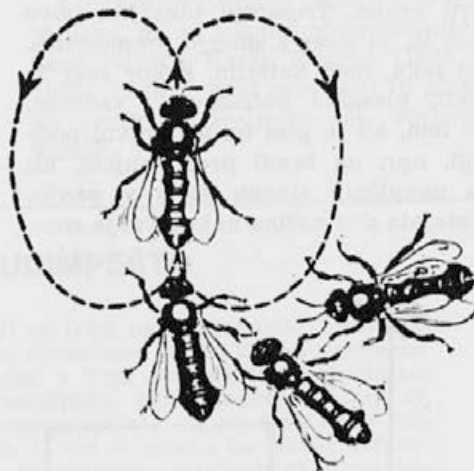


Slika 1. Krožni ples čebele

(slika!). Ples zbudi pozornost: čebele, ki so najbližje plesalki, pohitijo za njo in z naprej iztegnjenimi tipalkami skušajo dobiti stik z njenim zadkom. To rajanje traja največ kako minuto, potem se plesalka poslovi od svojega spremstva in pogosto še drugje na satju iztisne medeno kapljico in enako zapleše. Potem odleti iz panja h

krmišču, da si znova napolni želodček in ko se vrne domov, se »komedija« ponovi. Kaj naj pomeni ta krožni ples? Tudi čebele, ki spremljajo plesalko, zapuste panj. Kmalu se na krmišču prvi najditeljici pridružijo prve novinke. Tudi te zaplešejo, ko se obložene vrnejo domov in zaposlijo nove moči. Čim več je plesalk, tem več je novink na krmišču. Ples v panju naznani, da je v bližini bogata pašja; novinke to sporočilo razumejo, izletijo, jo iščejo in najdejo.

Potem postavimo krmišče dlje kot doslej, na primer 100, 300 in 500 m. Ko ga bodo čebele odkrile, bodo to v panju sporočile s tako imenovanim



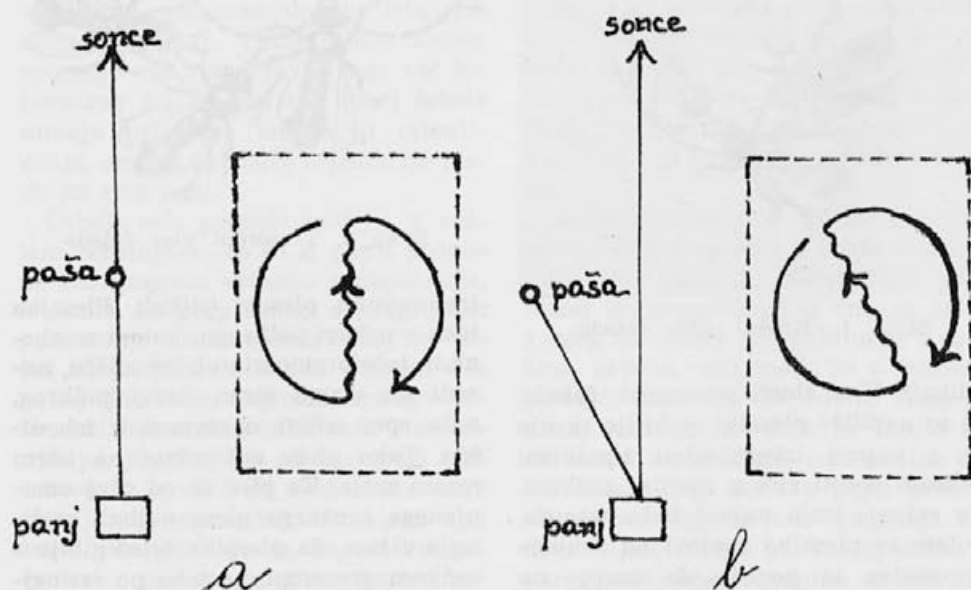
Slika 2. Tresorepi ples čebele

tresorepnim plesom (slika!). Plesalka teka v ozkem polkrogu, potem se obrne in teče premočrtno k izhodišču, naredi na drugo stran drugi polkrog, nato spet odleti naravnost k izhodišču. Tako pleše več minut na istem mestu satja. Ta ples se od prej omenjenega krožnega plesa najbolj razlikuje v tem, da plesalka hitro giblje z zadkom, tresorepi, ko teka po razmejnici med lokoma. Tudi ta ples potegne za seboj nekaj čebel iz bližine. Po-

membna je bila ugotovitev, da so plesi tem bolj umirjeni in počasni, premočrtni tresorepi teki pa tem bolj vztrajni in bolj poudarjeni, čim dlje je bilo krmišče. Z uro v roki lahko ugotovimo, da preteče čebela, če je krmišče 100 m daleč, ravno pot plesne krivulje 9 do 10-krat v četrtini minute, pri 500 m 6-krat, pri 1000 m do 5-krat, pri 5000 m 2-krat in pri 10 000 m le še malo več kot enkrat. Čebele spremljevalke razumejo sporočilo in lete, če plesalka v četrtini minute naredi 6 tresorepnih tekov, 500 m daleč.

Čebelam bi zelo malo koristil podatek, da npr. 2 km od panja cveti lipa ali druga medovita rastlina, če hkrati ne bi zvedele tudi za smer k viru hrane. Tresorepi ples jim pove tudi to, in sicer s smerjo premočrtnega teka, med katerim, kakor smo že rekli, plesalka potresa v zadkom. Po tem, ali je ples na vodoravni podlagi, npr. na bradi pred panjem, ali na navpičnih stenah satja v panju, obstajata dva načina nakazovanja sme-

ri. Nakazovanje smeri na vodoravni površini je bolj preprosto in razvojno starejše, zato se najprej seznanimo s tem. Vedeti moramo, da čebele in druge živali, npr. mravlje, uporabljajo sonce kot kompas. Če ima nabiralka pri letu iz panja do pasišča sonce za 40° na levi pred seboj, potem pri premočrtnem tresorepem teku glede na sončne žarke ohrani enak kot in tako pokaže naravnost proti pasišču. Spremljevalke, ki ji sledijo, pozorno posnemajo njen položaj glede na sonce; ko izletijo, zavzemajo enak položaj glede na sonce; to je smer k paši. Ta način nakazovanja smeri je mogoč le, če plesalka vidi sonce ali vsaj modro nebo (plesi na bradi). V panju je temno in sati stoje navpično. Tu uporablja čebela drugo, bolj zapleteno metodo. Sončni kot (panj—paša in panj—sonce), ki so si ga pri letu na pašo »zapomnile«, prenesejo na smer težnosti (navpičnico), pri čemer velja naslednje: tresorepi tek navzgor po satu pomeni, da je paša v smeri k son-



Slika 3. Tresorepi ples po stenah satja (dva primera): a) pašni vir je v smeri proti soncu; b) pašni vir je 30° levo od smeri k soncu

cu. Tresorepi tek navzdol za napove nasprotno smer; tisti, ki oklepa z navpičnico npr. kot 60° na levo, pove, da je paša za 60° na levo od smeri panj—sonce. Kar novinke v temnem panju tako zvedo s svojim finim občutkom za težnost, upoštevajo pri izletu in tako pridejo na cilj (slika!).

Vedeti moramo, da čebele nabirajo na eni rastlinski vrsti toliko časa, dokler ta dobro medi, šele potem preidejo na drugo rastlino. Domov prinesejo tudi cvetlični vonj kot znak, in sicer na dlakavem telesu in v mednem želodčku; nektar se izloča na dnu cveta in leži v dišeči časi, zato se navzame specifičnega cvetnega vonja. Če ima pri krožnem plesu čebela na sebi npr. vonj lipe, ga njene spremeljevalke zaznajo, si ga zapomnijo in ko izletijo, ta vonj iščejo in tako odkrijejo vse cvetoče lipe v bližini čebelnjaka, kar je gotovo gospodarno. Ne samo ob panju, tudi pri obletavanju

cvetov uporabljajo nabiralke gori omenjeni vonjalni organ, ki je pravzaprav mala tovarna vonja. Z njim markirajo pašni vir in tako olajšajo iskalkam najti cilj. Ta vabilni vonj zaznajo iz razdalje nekaj metrov. Čebele sploh »zaupajo« bolj vonju kot barvi.

Čebele nabirajo poleg nektarja kot drugo nujno potrebno hrano cvetni prah ali pelod. Tudi nabiralke peloda se sporazumevajo o izdatnem najdišču, in sicer na enak način kot nabiralke nektarja. Vsemu temu se moramo čuditi, saj čebele niso razumna bitja. Plešejo v korist čebelarstva in poljedstva, kar je posebno razveselljivo.

Ko razpravljamo o čebelji govorici, je prav, da se spomnimo znamenitega naravoslovca Karla Frischa (1886 do 1982), ki jo je prvi razvozlat in globoko prodril v življenje teh koristnih žuželk.

IZLET V BUDIMPEŠTO

Vse čebelarje, ki so se prijavili za izlet na mednarodni čebelarski kongres Apimondije v Budimpešto, obveščamo da bo odhod avtobusov v petek, 26. 8. 1983, ob 20 uri zvečer, s Trga osvoboditve v Ljubljani (pred Filharmonijo). Prihod v Budimpešto bo v soboto zjutraj 27. 8. 83 ob 7 uri. Sledil bo odhod v športno palačo, ogled čebelarske razstave, ostali del dneva bo prost. Ob 21 uri v soboto bo odhod avtobusov iz Budimpešte proti Ljubljani. Udeležencem strokovnega izleta bomo izdali potrdila s katerimi bodo oproščeni plačila depozita pri prehodu meje. Člane tudi obveščamo, da je v zadnjem avtobusu (tretjem) še nekaj prostih mest. Prosimo vas, da pohitite s prijavi.

Vsi udeleženci izleta morajo imeti s seboj 1.560 din po osebi, ker je pri prehodu madžarske meje obvezna menjava omenjene vsote v forinte. S forinti, ki jih boste dobili pri obvezni menjavi boste lahko plačali vstopnico za čebelarsko razstavo in stroške prehrane.

Cena izleta je 1.600 din na osebo. Ob prijavi plačajte gornji znesek na blagajni Mercator Turista, Tavčarjeva 6, Ljubljana, ali denar pošljite z nakaznico na gornji naslov po pošti. Vse podrobnejše informacije dobite na tel. 061 312 254. Zadnjo informacijo o izletu bo poslal Mercator Turist vsakemu udeležencu izleta pismeno nekaj dni pred odhodom. V primeru, da se bo podražil potniški promet pri nas do 27. 8. 83, si je Mercator pridržal pravico podražitve. Vsak udeleženec izleta mora imeti s seboj tudi **veljaven potni list.**

ZČDS

ČEBELARSTVO NA KITAJSKEM

Prevod iz kitajske esperantske revije EL POĖOLA CINIO 5/1983 Napisal HUANG WENGHENG, Prevedel Jože Košorok.)

Na Kitajskem ima čebelarstvo več kot 200-letno zgodovino. Na prostranem področju Kitajske so gojili kitajsko čebelo (*Apis cerana cerana*). Prej je bila količina pridelanega medu zaradi nerazvite tehnike seveda majhna in zaradi tega je bilo čebelarstvo družinska stranska zaposlitev. V začetku tega stoletja pa so vpeljali na Kitajskem italijansko čebelo (*Apis mellifera ligustica*) in premične 10-satne panje ter temu primerno tehniko. Od tedaj imajo čebelarstvo za strokovno zahtevno panogo, a razširjalo se je kljub temu počasi.

Po ustanovitvi nove Kitajske v l. 1949 pa čebelarstvo s podporo ljudske oblasti hitro napreduje. V l. 1950 je število družin v vsej Kitajski doseglo 500.000 in letni pridelek medu 8000 t; v šestdesetih letih je število ocenjeno na 3 milijone družin in 30.000 t medu, danes pa lahko ocenimo število družin na 6 milijonov in medu na 100.000 t. Hkrati pa pridobijo 2000 t voska in 300 t matičnega mlečka. Število čeb. družin na Kitajskem zavzema zdaj drugo mesto na svetu za Sovjetsko zvezo, po izvoženi količini medu in matičnega mlečka pa je Kitajska prva na svetu.

VRSTA ČEBEL IN PANJEV

Velike čebele (*Apis dorsata*) in male čebele (*Apis florea*) živijo v trop-skem in subtropskem pasu AZIJE. Na Kitajskem živijo v pokrajinah Guangdong, Gvaigxi, Yunnan in Tibetu, vendar sta ti dve vrsti divji. Glavna vrsta, ki jo gojijo na Kitajskem, je

kitajska čebela. Prej so jo gojili v jamskih deblih, bambusovih kletkah, lesenih sodih in drugih prostorih in pridelek je bil zelo majhen. Ko so pa pričeli uporabljati moderne panje, se je letni pridelek medu na vsak panj povečal od 10 do 50 kg. Sedaj imajo na celotnem Kitajskem dva milijona družin kitajske čebele, od katerih jih polovico gojijo v modernih panjih.

Kitajska je uvedla iz tujine nekatere dobre pasme čebel, npr. italijanske in kavkaške čebele. Normalni deset-satni panji so na široko v uporabi za rejo zahodnih čebel. Satnik je mere 445×235 mm in medišče ima enake dimenzije z matično rešetko za izoliranje matice. V nekaterih čebelnjakih uporabljajo dolge panje s 15–16 sati, kajti kitajske čebele so malo manjše kot italijanske in zato so lahko tudi panji malo manjši.

IZVOR MEDU

Čebelna paša je na Kitajskem zelo obilna, saj raste tam več kot 1000 vrst medovitih rastlin. Izmed njih daje več kot 20 vrst velike količine trgovskega medu. To so: repica, grahovec, evkaliptus, robinija, čičimak, meteljka, lipa, bombaž, sadno drevje, mandarine, sončnice itd. Kitajska je velika, zato je med jugom in severom velika razlika v podnebjju. V tej deželi vedno najdemo kraje s cvetočimi rastlinami, ki dajejo ugodne pogoje za zbiranje cvetnega prahu. Npr. v pokrajini Guandong, Fujian, Guangxi in Yunnan cvete repica od decembra do februarja naslednjega leta, v pokra-

jini v srednjem in gornjem bazenu reke Jangzi od februarja do aprila, v severni Kitajski v maju in v pokrajini Heilongjiang pa v juniju in juliju. Zaradi takih pogojev je možno tudi prevažanje čebel. Na ta način lahko povprečni letni pridelek medu doseže 50—60 kg na družino, najvišji pa preseže celo 100 kg.

ČEBELJI IZDELKI

Med je naravna hranilna sladica, ki pospešuje prebavo, funkcije želodca in žlez ter blaži kašelj. Zaradi tega je bil eno prvih zdravil, ki so ga uporabljali Kitajci. Kitajska zdravila v obliki kroglice so praviloma izdelana iz medu in zdravilnega prahu. V prehranski industriji je med nepogrešljiv material pri izdelavi peciva, bombonov in mrzlih pijač. Poleg tega prodajajo med tudi v pločevinkah. Kitajska izvozi letno 40.000—60.000 ton medu v več kot 30 držav, med temi na Japonsko, v Združene države Amerike, Anglijo in Francijo. Kitajski med je mnogovrsten in dobre kakovosti. Med iz kustovnice je Kitajska specialiteta. Poleg tega je tudi grahovčev, robinjev in čičimakov med odličen.

Matični mleček ima 30 % proteinov in več vrst aminokislin ter vitaminov. Z njim urejamo prebavo, utrjujemo krvni obtok, umirjamo spanje, utrjujemo imunost proti boleznim in reguliramo fiziološke funkcije. Matični mleček, medene tablete in ginsengove tablete z matičnim mlečkom in lepotne kreme z mlečkom imajo velik delež pri izvozu Kitajske. Matični mleček uporabljajo za najrazličnejše jedi, posebno za t.i. medon. Zdaj izvozi Kitajska letno 100 t svežega matičnega mlečka na Japonsko, v ZDA in v jugozahodne azijske dežele.

Zadelavina ali propolis je gumijasta smola, ki jo naberejo čebele na li-

stih, klicah in bilkah rastlin. To je naravni antibiotik, ki je uspešen pri vnetjih, bolečinah, pri anesteziji, pri stimuliranju krvnega obtoka td. Čebelji strup je strupena tekočina, ki se izloča iz strupne žleze v čebeli in ima zelo učinkovito moč proti revmi in revmatičnemu artritisu (putiki, udnici). Cvetni prah naberejo čebele iz cvetnih prašnikov (moške celice rastlin) pri opravljanju.

ZNANSTVENO RAZISKOVANJE V ČEBELARSTVU

Čebelarški institut Kitajske akademije poljedelskih znanosti je bil ustanovljen leta 1958. Njegova glavna naloga je razširjati gojenje čebeljih pasem, izboljšati čebelarstvo tehnologijo in opremo, preprečevati in zdraviti bolezni ter uničevati zajedalce pri čebelah, pospeševati sejanje medovitih in pelodovitih rastlin. Poleg tega ustanavljajo čebelarske znanstvene organizacije tudi na akademijah poljedelskih znanosti v nekaterih drugih pokrajinah in mestih.

Pri čebelarstvu je dosegla Kitajska uspehe tudi v znanosti. Na široko so križali npr. italijansko s kranjsko čebelo (*Apis mellifera carnica*) in izboljšali so čebelarstvo tehnologijo, da se je zelo povečala količina pridelanega medu, s kombinacijo matičnega mlečka in medu pa izdelujejo različne preparate. Raziskali so plodnost dveh vrst parazitov — varoe (*Varoa jacobsoni*) in malega srbeča (*Tropilaelaps clareae*). Izdelali so zdravilo, da bi preprečili velike izgube čebel. Pri preučevanju medovitih rastlin so zbirali podatke o vrstah, razširjenosti, času cvetenja in množini nektarja, kar jim je dalo osnovo za načrtovanje čebelarstva.

Kitajska je dosegla dober napredek tudi pri zdravljenju raznih boleznih s čebeljimi izdelki. V provinci Jiangsu

so ustanovili medicinski institut, ki raziskuje zdravljenje bolezni s čebelnimi izdelki. Strokovnjaki dalje štu-

dirajo in raziskujejo farmakologijo čebeljih produktov, da bi z njimi čim boljše postregli človeštvu.

PRVA TISKANA KNJIGA V SLOVANSKEM JEZIKU O USPEŠNEM ČEBELARJENJU

V času, ko je kmalu po izumu tiska 1480. leta (v Kölnu-Kelmorajnu) izšla prva knjiga o čebelarjenju še v latinškem jeziku, za tem pa prva izvirna knjiga Koristni pouk o opravljanju čebel v nemškem jeziku (1568), so 1614 na Poljskem že natisnili knjigo Znanost o čebelarjenju, ki jo je napisal v Komarnu Jan Ostrogov. To je bila hkrati prva teoretična razprava o umnem čebelarjenju v slovanskem jeziku.

Avtor obravnava v knjigi vprašanja o čebelnjakih ali stojiščih, o odbiri krajev za postavitev čebeljakov, o negovanju čebel spomladi, o rojih, o medonosnosti in donosu medicinske, o pripravah čebel za zimo itn.

V knjigi avtor posebej poudarja, da ne bo pisal o nepravilnosti in napakah pri tedanjem čebelarjenju, am-

pak o tem, kako nujno je pravilno ravnati s čebelami, da se ogneš spodrseljajem in neuspehom. Kolikšen uspeh je imela knjiga, kaže dejstvo, da je izšla v treh izdajah. So pa danes primerki vseh treh izdaj zelo redki in je zato zelo težko oceniti tedanje napotke za umno čebelarjenje. V čebelarški literaturi se pa izredno mnogo sklicujejo na razlage in napotke v tej knjigi, A. Janša pa jih po vsej verjetnosti ni poznal, ker je bila pisana v poljskem jeziku.

Ker je knjiga unikat in je izzvala velik interes znanstvenikov in ljubiteljev čebelarstva, pripravljajo na Poljskem faksimile te knjige in tako bo dostopna tudi nam in bo za primerjavo z Janševim čebelarjenjem vsekakor zanimiva.

TROTOVINA — PAST ZA VAROE

AVGUST OŠLAJ (Prevod)

Na inštitutu za čebelarstvo v Oberurslu so Schulz, Koeniger in Ruttner opravili v preteklih letih obsežen poizkus za zmanjšanje pršic varoe v okuženih panjih z odstranjevanjem pokrite trotovske zalege, ki temelji na ugotovitvah:

a) da pršica varoa za svoj razvoj najraje uporablja trotovsko zalego,

b) da odstranjevanje pokrite trotovske zalege ne vpliva na razvoj družine.

Poizkuse so začeli ob cvetenju češnje sredi aprila. Vložili so 2 gradilna sata, da bi ju neizmenično izrezovali. Pri nakladnih panjih sta to sata ob zalegi v plodišču, v listovem pa en gra-

dilni sat ob zalegi in drugi v okencu. V sezoni so lahko trotovino izrezali 6-krat, pri zmanjšani aktivnosti, slabi paši, zmanjšanem zaleganju, pa le 2- do 3-krat. Pri teh je rezultat izrezovanja vprašljiv.

Preizkusili so 4 skupine družin. Vse skupine so v letu 1980 zdravili z zdaj prepovedanim zdravilom K-79. Skupino 1 in 3 so v letu 1981 in 1982 opravljali normalno brez zdravljenja. Le skupini 3 so v letu 1982 izrezovali trotovino. Obe skupini je varoa močno napadla. Po štirikratnem plinjenju v jeseni 1982 s folbex-VA-NEU, katerega učinkovitost ocenjujejo z 80 %, je v prvi skupini odpadlo povprečno 5074

pršic, v skupini 3 pa 4289. Razlika 15 % nima praktičnega pomena in je bila metoda izrezovanja zaležene trotovine prepozna. Če varoze ne zdravimo, se pršice razmnožujejo s faktorjem 10 na leto.

Prav nasprotni rezultate je pokazala skupina 2, ki je po minimalni okužbi v letu 1980 (manj kot 50 pršic) ob izrezovanju okužene trotovine v letu 1981 bila tokrat okužena s 50 do 100 pršicami. Večja populacija je bila le v začetku pomladi in v jeseni, ko ni trotovske zalege. Po rednem izrezovanju v letu 1982 so pri jesenskem plinjenju našli poprečno 266 pršic. Tako je bil razvoj pršic znatno zavrt in v sezoni 1983 ne pričakujejo povečanja okužbe

do 5000 pršic, kar velja za mejo škodljivosti varoe na družino. Skupino 4 so v letu 1981 in 1982 še naprej zdravili s K-79. Po plinjenju v jeseni 1982 so ugotovili poprečno 819 pršic.

Poizkus je pokazal, da je v primeru majhne okužbe in novih okužb potek bolezni zavrt vsaj za 3 leta, za najmanj 2 leti pa prihranimo zdravljenje z akaricidi, če stalno izrezujemo zaleženo trotovino. Ta metoda je uporabna celo na okuženih področjih, ker močno zmanjšuje populacijo pršic varoe. Vendar pa pri močnejši okužbi nad 500 pršic ta metoda ne more nadomestiti učinkovite terapije z zdravili.

Imkerfreund 2/83

ČEBELE VARUJEJO OLJNO REPICO PRED ŠKODLJIVCI

FRANCE VARDJAN

Repica je iskana oljna rastlina. Še več olja pa daje ogrščica. Žal je pridelovanje omenjenih oljnic znatno nazadovalo. To je prizadelo tudi čebelarje. Meritve so pokazale, da da 1 ha repice poprečno med cvetenjem b kg sladkorja na dan skupno v vsej dobi cvetenja pa 10 do 200 kg. Tudi cvetnega prahu izloča veliko, in to od 90 do 175 kg na hektar. Ker je cvetni prah repice zelo bogat z beljakovinami (22 do 25 %) enako tudi od ogrščice, omenjeni rastlini močno pjspešujeta razvoj čebeljih družin.

Ločimo ozimno in jaro ogrščico (repico). Prvo sejemo avgusta, drugo marca. Cvetenje se časovno ujema s cvetenjem sadnega drevja, zato je repica (ogrščica) posebno pomembna za tiste čebelarje, ki nimajo v bližini čebelnjaka sadnega drevja. (Dravsko in Ptujsko polje).

Žali imata obe oljnici nevarnega škodljivca repičarja, ki je hrošček in objeda že kot ličinka in tudi kot odrasla žival cvetne dele, da ne pride do razvoja semenastih strokov. Ogrščica da na 1 ha 15 do 20 stotov se-

mčna. Le malo je znano, da rešijo del pridelka tudi čebele. Drobni, komaj 4 mm veliki hrošček, ki se skokoma giblje, je zelo plašen. Brž ko prileti na cvet čebela, se ustraši in skoči na tla. S svojo prisotnostjo ga čebele ovirajo pri objedanju cvetov, kajti dolgo traja, preden se ponovno vrne v cvet. Razumljivo je, da močno čebelje obletavanje cvetja reši znaten pridelek zrnja. Tako so čebele nehoti zaščitnice repice in ogrščice. Torej so dvojno koristne; prvič oprashi in oplodijo cvet, vsaj delno pa varujejo tudi pridelek pred škodo zaradi hroščka. Pomembno je, da čebelarji vedo za to koristnost čebel, ki pa je tudi med kmetijci vse premalo znana in cenjena.

Ker se čebele med cvetenjem repice pasejo predvsem na njej, in to od 10 do 14 dni, dokler repica ali ogrščica ne odcvete, je nalet čebel na cvetje, če je dovolj panjev v bližini, zelo močan. Čebele najbolj obletavajo cvetove med 7. n 10. uro dopoldne, ko cvetovi izločajo največ nektarja.

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV V ČEŠKOSLOVAŠKI

Vzgoja, izobraževanje in usposabljanje mladih čebelarjev v Češkoslovaški socialistični republiki (ČSSSR) imajo bogato preteklost. Imajo tudi redna tekmovanja, ki pa se bistveno razlikujejo od naših. Zato bo prav, da seznanimo naše bralce z opisom njihovega tekmovanja, ki je seveda prilagojeno njihovem sistemu vzgajanja in usposabljanja mladih čebelarjev. Opis je izšel v 5. št. glasila Zveze čebelarških društev ČSR Včelařtvi. Pripomba prevajalca.

Uprava Zveze čebelarških društev (ČSV) ČSSR je razpisala skupno z ministrstvom za šolstvo in pod pokroviteljstvom centralnega sveta pionirskih organizacij za šolsko leto 1982/83 tekmovanje mladih očebelarjev »Zlata čebela«. Tekmovanje ima namen spodbuditi in popestriti interesno dejavnost v čebelarških krožkih pri osnovnih šolah, zunanješolskih organizacijah in pionirskih oddelkih. Hkrati naj tekmovanje pomaga izpopolniti težnje vzgojnega sistema pionirskih organizacij pri Zvezi socialistične mladine na področju naravoznanstva in razvija ter pospešuje znanja na področju čebelarstva. Vsebina tekmovanja je vezana na šolski predmet biologije in vzgojni sistem pionirskih organizacij pri Zvezi socialistične mladine v okviru spoznavanja narave in življenja v njej. Obseg tekmovanja pa temelji na poznavanju čebeljega življenja in usposobljenosti čebelarjenja ter doumevanja pomena čebel za narodno gospodarstvo.

Tekmovanje je razpisano za enote učencev od 3. do 8. letnika osnovnih šol, člane pionirskih interesnih oddelkov in za vse mlade, ki jih veseli če-

belarstvo in ki niso vključeni v čebelarške krožke.

Tekmovanje izvajajo v dveh kategorijah. V prvo kategorijo so vključeni učenci 3. do 5. letnika osnovnih šol in njihovo tekmovanje se konča v šolah okraja. V drugi kategoriji tekmujejo učenci do 8. razreda osnovnih šol. Tekmovanje pa poteka na 4 območjih, in sicer na osnovnem, okrajnem, okrožnem (regijskem) in vsenarodnem.

1. Osnovno območje

Za to območje pridejo v poštev enote čebelarških krožkov in pionirskih interesnih oddelkov kraja (verjetno občine; prip. prev.). Organizacija in vodstvo osnovnega tekmovanja je v rokah vodstev čebelarških krožkov, interesnih pionirskih odredov, delavcev Doma pionirjev in mladine ter članov osnovnih organizacij Zveze čebelarških društev. Samo tekmovanje osnovnega območja pa poteka v šolah in zunajšolskih organizacijah. Iz teh osnovnih tekmovanj imajo pravico trije najboljši tekmovalci na okrajnem tekmovanju.

2. Tekmovanje na okrajnem območju

Na to tekmovanje pridejo tekmovalci iz osnovnega tekmovanja. Vodi pa ga okrajni odbor ČSV s sodelovanjem Doma pionirjev in mladine in naravoslovne komisije okrožne pionirske organizacije. In pet najboljših se uvrsti za tekmovanje v okrožju.

3. Okrožna tekmovanja

Na teh tekmovanjih tekmujejo učenci 6. do 8. letnika osnov. šol. Tekmovanje učencev 3. do 5. razreda je bilo sklenjeno v okrajnem tekmoval-

nju. Tu pa tekmuje po 5 najboljših iz okrajnega tekmovanja. Tekmovanje vodi okrožni odbor ČSV s sodelovanjem Doma pionirjev in naravoslovne komisije okrožnih pionirskih organizacij SSM. In pet najboljših ima pravico tekmovanja na vsenarodnem tekmovanju, ki ga vodijo centralni organi že imenovanih organizacij.

Obseg tekmovanja:

1. Znanje morfologije, biologije in fiziologije medonosnih čebel

2. Poznavanje medovitih rastlin in gojitev le-teh

3. Poznavanje čebelarškega inventarja, gradnje čebelnjakov, opravila pri čebelah in čebelarška praksa

4. Varstvo čebel pred škropivi poljedelskih rastlin in gozdega podrastka

5. Varstvo narave in življenjskega okolja

6. Narodno gospodarski pomen čebelarstva

7. Namen in pomen Zveze čebel. društev ČSSR

Tekmovalne naloge s področja teorije in prakse so: anatomija in fiziologija medonosne čebele, osnovna znanja iz biologije, botanike, varstva narave in življenja v njej, družbeni

pomen ČSV. Za osnovno tekmovanje zadostuje znanje iz knjige Učim se včelařit, drugače pa iz knjige Učim se včelařit in Metodiky včelařtvy.

Razpored tekmovanja:

september — prijava za tekmovanje;

december — tekmovanje na osnovnem območju;

februar — tekmovanje na okrajnem območju;

april — okrožna tekmovanja;

julij — vsenarodno tekmovanje in zbor strokovnjakov.

Tekmovanje »Zlata čebela« zaključijo v štirih letih, začeto 1982—1983. Do zaključka pa si člani čebelarških krožkov in mladi interesi bogatijo spoznanja o čebelarstvu, dopolnjujejo čebelarško prakso in znanje o varstvu narave ter življenja v njej.

Udeležba na tekmovanju »Zlata čebela« naj bi bila cilj vsakega čebelarškega krožka. Letos sovpada tekmovanje s 110-letnico zasnove čebelarške organizacije in 65-letnico VRSR. Zato smo prepričani, da bo udeležba in prizadevanja čebelarških krožkov, kakor vseh organiziranih delov ČSSR, vsebinsko bogato.

Prevedel M. Mencej

TRGOVINA S SODOBNO ČEBELARSKO OPREMO LEITGEB JOHANN — ŠMIHEL PRI PLIBERKU

OBIŠČITE NAŠO TRGOVINO V KATERI VAM NUDIMO
SODOBNO ČEBELARSKO OPREMO IN POTREBŠČINE PO
UGODNIH CENAH.

PO NAROČILU VAM IZDELAMO SATNICE VSEH MER.
DAJEMO TUDI STROKOVNE NASVETE IZ ČEBELARSTVA.
S POSTREŽBO BOSTE ZADOVOLJNI, SAJ GOVORIMO
SLOVENSKO.

LEITGEB JOHANN

A 9143 ŠMIHEL 47 PRI PLIBERKU
AUSTRIJA

Telefon iz Jugoslavije: 9943-4235-2503

S ŠESTE SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZČDS

Šesta seja izvršnega odbora ZČDS je bila v soboto 21. maja 1983 v Ljubljani. Predsednik Andrej Petelin je najprej prebral vse sklepe, ki jih je izvršni odbor sprejel na zadnji seji in navzoče seznanil z izvajanjem letih. Ugotovil je, da so bili vsi sklepi uresničeni, le iz četrte seje še ni izpolnjen sklep o izdelavi osnutka pašnega katastra. Nato je poročal o delu komisij in tajništva ZČDS. V teku so tečaji za čebelarje začetnike. Na tečaje se je prijavilo nad sto kandidatov, čeprav je za obisk potrebno plačati kotizacijo. Organizirali smo šest tečajev s po petnajst tečajniki, zato vseh kandidatov v letošnjem letu nismo mogli vključiti vanje. Do zdaj smo končali že tri tečaje, ki so štiridnevni in na katerih je večina časa namenjena praktičnemu delu s čebelami. Izjemen interes in spodbudne izjave tečajnikov so dokaz, da mora ZČDS v prihodnje svoje napore usmeriti k čim boljšemu sistemu izobraževanja čebelarjev in se za izvajanje teh nalog tudi kadrovsko okrepiti.

Komisija za vzrejo matic pa pripravlja tudi tečaj za vzrejevalce matic. O pripravi na ta tečaj je poročal predsednik komisije tov. Peter Hočevnar. Interes zanj je prav tako izreden, saj se je prijavilo 89 kandidatov. Na osnovi ankete je komisija razvrstila kandidate v dve skupini. V prvi, dvodnevni praktični tečaj, je uvrstila kandidate, ki nameravajo svoja čebelarstva usmeriti v vzrejo matic, vse druge pa je v tečaj, ki bo jeseni.

Nato je predsednik seznanil člane IO z gibanjem članstva. Na novo se je v letu 1983 včlanilo v organizacijo 1.100 članov, izstopilo pa jih je 426.

Revijo Slovenski čebelar prejema zdaj 8.400 čebelarjev pri nas, 97 izvodov pa pošiljamo v tujino. Poročal je tudi, da je prispela prošnja od OZČD Cerknica za finančno pomoč pri gradnji objekta plemenilne postaje. Po razpravi so sprejeli sklep, da se v ta namen dodeli OZČD Cerknica 15.000 dinarjev.

Predsednik je nato poročal o obisku francoske čebelarke delegacije iz Grenoble. Ob tej priliki so nam izročili tudi osnutek listine o pobratenuju.

Člani IO so bili enotni in so sprejeli sklep, da se Zveza čebelarških društev Slovenije pobrati s čebelarstvo organizacijo iz pokrajine De L'Isere — Grenoble, Francija.

Nato so razpravljali o pripravi na proslavo 200-letnice smrti Petra Pavla Glavarja, ki bo leta 1984. Na predlog predstavnika ČD Šentrupert so imenovali odbor za pripravo proslave v sestavi: predsednik ZČDS Andrej Petelin, predstavnik HP Medex, predstavnik muzeja iz Radovljice, predstavnik iz Komende, Jože Babnik, Dušan Švara in Lojze Kastelic. Prva seja odbora bo predvidoma v juniju.

Razpravljali so tudi o pripravi na 6. tekmovanje krožkarjev v Ptuj in ugotovili, da potekajo te po načrtu. Odobrili so tudi načrtovana finančna sredstva za organizacijo tekmovanja v višini 122.250 din.

Govor je bil tudi o opremljenosti in funkcionalnosti selekcijsko vzrejnega centra ZČDS. Ugotovili so, da je potrebno objekt razširiti z dvema dodatnima prostoroma za točenje medu in prostorom za shranjevanje voska, satja, voščin in sladkorja. Predlog projekta bo pripravil inž. Marjan De-

belak. V projekt bo vključil tudi uredeve okolice Centra. Predlog projekta bo IO obravnaval na naslednji seji. Sprejeli so tudi predlog, da bodo v Centru zamenjali staro opremo in panje s standardnimi panji in nabavili učne pripomočke, staro opremo pa bodo prodali.

V zvezi s potovanjem slovenskih čebelarjev na mednarodni čebelarski kongres v Budimpešti so odločili, da bo ZČDS vsem članom, ki se bodo udeležili omenjenega kongresa, izdala potrdilo o oprostitvi plačila depozita, ker je obisk kongresa izključno strokovne narave. Sprejeli so tudi sklep, da bo tov. Aleš Mižigoj zastopal ZČDS v jugoslovanski delegaciji na kongresu Apimondije v Budimpešti, za vodjo delegacije pa so predlagali dr. Luko Kolareviča iz Novega Sada, predsednika čebelarske organizacije SAZ Vojvodine. Sklenili so tudi, da se bodo začeli pripravljati za izdajo knjižice »Mala čebelarstva«. Za izdajo knjižice bodo uporabili sredstva iz tiskovnega sklada v višini 450.000 din, kakor je predvideno v načrtu. S tov. Jožetom

Bregarjem, ki bo avtor omenjene knjižice, pa bodo podpisali avtorsko pogodbo. Recenzijo knjižice bo opravila komisija za izobraževanje ZČDS.

Pogovorili so se tudi o dokončni odločbi SDK, ki zahteva, da ZČDS prenese vsa denarna sredstva s hranilnih knjižic na žiro račun ZČDS. Sklenili so, da naj ZČDS pri vrhovnem sodišču SR Slovenije sproži upravno-računski spor.

Prav tako so sprejeli tudi sklep, da se s HP Medexom podpiše pogodba o združevanju prostih obratnih sredstev v višini dva milijona din z odpovednim rokom 10 dni.

Pomenili so se še o delu SPOŠJ in pripravah na skupščino Zveze čebelarskih organizacij Jugoslavije. Sprejeli so še nekaj sklepov, ki so pomembni za redno poslovanje ZČDS in sklep, da se za redno vzdrževanje prostorov ZČDS porabi načrtovana sredstva.

Sprejeli so tudi predlagane dopolnitve statuta SPOJ.

Urednik

LETNA KONFERENCA ČLANOV ČEBELARSKEGA DRUŠTVA TURNIŠČE

ALBERT BRENKOVIČ

Dne 8. januarja 1983 smo se čebelarji ČD Turnišče zbrali na letni konferenci v domu krajanov v Turnišču pri Ptuj. Predsednik društva je pozdravil navzoče čebelarje, predstavnike KS Turnišče, predstavnike sosednjih čebelarskih društev, predstavnika tiska in predstavnika Zveze čebelarskih društev občine Ptuj ter pozval navzoče, da so z enominutnim molkom počastili spomin na umrle člane ČD Turnišče v letu 1982.

Po izvolitvi organov konference in sprejetju dnevnega reda je predsednik društva seznanili udeležence z delova-

njem društva v preteklem letu. Na konferenci smo pregledali izpolnitev naloga in akcij, za katere smo se dogovorili na občnem zboru lani. S prizadevnim delom smo večino zastavljenih nalog opravili, žal pa nam ni v celoti uspela akcija, da bi se vključili v društvo vsi neorganizirani čebelarji. Teh je na našem območju, ki zajema pretežni del občine Ptuj na desnem bregu Drave, še mnogo. Res so to v večini manjša čebelarstva ostarelih čebelarjev v Halozah, žal pa je neorganiziranih tudi nekaj večjih čebelarjev; zaradi poslovnega sodelovanja z Medexom ne



čutijo potrebe, da bi se vključili v čebelarstvo organizacijo v kraju, kjer čebelarijo. Čebelarji ČD Turnišče upamo, da bo pojav bolezni varoze na našem območju strnil čebelarstvo vrste v skupni borbi s to novo nevarnostjo, ki ogroža naše čebele. Zato smo na konferenci prevzeli vključevanje neorganiziranih čebelarjev kot stalno nalogo.

V letu 1982 smo čebelarji ČD Turnišče naleteli na nerazumevanje veterinarske inšpekcije pri SO Ptuj, saj smo po nalogu le-te morali pliniti proti zajedalcu varoi v juniju, ko je bil razvoj čebeljih družin že v takšni fazi, da je bilo plinjenje otežkočeno in neučinkovito. S podobnimi težavami smo se srečali tudi v jeseni, ko je bilo dimljenje odrejeno prepozno, tako da ga zaradi padca temperature pod $+10^{\circ}\text{C}$ ni bilo mogoče opraviti. Podobnih nevšečnosti si čebelarji ne želimo, zato smo na letni konferenci, v skladu s sklepi 7. posvetovanja o sodobnem čebelarstvu (Slovenski čebelar 11/82), izvolili komisijo za zdravstveno varstvo čebel, ki bo v sodelovanju z veterinarsko inšpekcijo pri SO Ptuj in obdravskim veterinarskim zavodom v Ptujju skrbela, da bodo dela v zvezi z zatiranjem čebeljih bolezni opravljena pravočasno. V to komisijo smo izvolili šest pooblaščenih čebelarskih preglednikov. Ti so si ta naziv pridobili z azpiti, ki so jih naredili v decembru 1982 po opravljenem tečaju; tega je organizi-

rala republiška veterinarska uprava v obdravskem veterinarskem zavodu v Ptujju. Program dela, ki obsega pregled čebel, spomladansko in jesensko dimljenje čebel proti varoi, predavanje pri čebelnjaku tov. Ivana Maroha, pri enem izmed največjih čebelarjev našega društva, pomoč čebelarskim krožkom na osnovnih šolah »Ivana Spolenjaka« in Videm pri Ptujju ter sodelovanje pri organizaciji 6. republiškega tekmovanja članov čebelarskih krožkov, ki bo letos v Ptujju, je bil soglasno sprejet.

V plodni razpravi je bilo posebej poudarjeno, da mora Zveza čebelarskih društev občine Ptuj posredovati IS SO Ptuj zahtevo, da se čebelarjem v poletnih mesecih dodelijo dodatni boni za nakup pogonskega goriva, saj brez zadostnih količin goriva ne bo mogoče izkoriščati čebeljih paš tam, kjer se bodo pojavile, kar bi bila nepopravljiva škoda. Večji pridelek hrane je ena izmed temeljnih nalog gospodarske stabilizacije, zato tudi čebelarji pričakujemo, da nam bo omogočeno prispevati svoj delež pri stabilizacijskih prizadevanjih celotne družbe.

V letu 1982 je naše društvo praznovalo 15-letnico svojega delovanja, zato smo na letni konferenci podelili odlikovanja »Antona Janše« III. stopnje ter priznanja posameznim članom in čebelarskima krožkoma na osnovnih šolah »Ivan Spolenjak« Ptuj in Videm pri

80 LET MAKSA AVŠIČA



Letos 7. junija je Maks Avšič praznoval 80-letnico. Rodil se je 7. junija leta 1903 v Snerberjah pri Ljubljani. Bogata, razgibana in uspešna je njegova dolga pot v čebelarstvu. Uspešno in napredno čebelarji že 67 let.

Njegov oče Franc je bil zidarski mojster in posestnik. S čebelami se je seznanil pri starem očetu Tonetu, ki je uspešno čebelaril 62 let in je umrl leta 1916 v 85. letu starosti. Ogrehal mu je roje in pomagal v čebelnjaku. Ob smrti mu je zapustil štiri kranjiče.

Mladi Maks Avšič se je zgodaj povezal z znanim čebelarjem Strahom iz Zadobrova, ki ga je popeljal v čebelarstvo in ga kmalu vpisal med člane tedanje čebelarke družine v Polju. Leta 1919 je že sam izdeloval polovičarje — eksportovce in je redno obiskoval tečaje pri čebelnjaku prošta Kalana na Poljanski cesti, kjer sta največkrat predavala Bukovec in Okorn.

Kot železniški uslužbenec je služboval v različnih krajih po Sloveniji. Konec leta 1928 je bil premeščen v Bohinjsko Bistrico kot nadzornik proge. Nabavil si je deset novih AŽ panjev in dokupil dva kranjiča, da sta mu dajala roje s čisto sivko. Naslednje leto je bil izvoljen za podpredsednika tamkajšnje čebelarke podružnice. V tem kraju se je srečal z Janom Strgarjem. To mu je zelo koristilo, saj je spoznal važnost odbire čiste sivke. Pri njem se je dobro naučil, kako se pravilno vzreja dobre matice. Povečeval je svoje čebelarstvo

tako, da je imel leta 1934 že 30 AŽ panjev čebel. S temi panji čebelarji še danes.

Konec leta 1945 je bil službeno premeščen v Postojno. Seznanil in povezal se je s čebelarji iz Vipavske doline. Na njegovo pobudo je bil leta 1948 sestanek čebelarjev v Postojni in ustanovili so čebelarsko društvo za vse področje Pivke. Tov. Avšič je bil izvoljen za njegovega predsednika in je opravljal to funkcijo do premestitve v Ljubljano proti koncu leta 1951. V letu 1953 pa je bil izvoljen za predsednika čebelarke družine Polje. Že dejstvo, da so ga člani na vseh občinskih zborih od leta 1953 dalje želeli za predsednika, jasno priča, kako ga cenijo. Požrtvovalno opravlja to funkcijo še danes. Že od začetka je vpeljal v društvo delovni red, po katerem bi se lahko zgledovalo marsikatero društvo. Brez posebnih vabil čebelarji vedo, da je prva nedelja ob določeni uri v mesecu decembru namenjena obravnavi organizacijskih vprašanj. Vse prve nedelje v naslednjih štirih mesecih pa so namenjene predavanjem ali izmenjavi izkušenj v čebelarski praksi.

Maks Avšič je pisal tudi v ČEBELARJA. Bil je šestkrat v organizacijskem odboru za razstavo in posvetovanje o sodobnem čebelarstvu, ki je bilo v Polju. Šestnajst let je bil član upravnega odbora ZČDS in štiri leta član nadzornega odbora ZČDS.

Za svoje delo in zasluge je prejel številna priznanja in odlikovanja. Med drugim mu je Zveza čebelarskih društev Slovenije podelila Janšev red I. in II. stopnje. Od Jugoslovanske zveze čebelarjev v Beogradu pa je prejel diplomu in red kot eden najboljših čebelarjev v državi.

Ob visokem jubileju, ki ga je Maks Avšič praznoval v krogu svojih dragih, žene, hčerke in sina, se čestitkam pridružujemo mnogi prijatelji in čebelarji iz vse Slovenije. še posebej čestitamo jubilantu čebelarji občinskega čebelarskega društva Moste-Polje in se zahvaljujemo svojemu predsedniku za ves trud in delo, ki ga je vložil v napredek čebelarstva.

Zelimo mu še veliko zdravja in kaj moremo lepšega, kakor da mu zaželimo še veliko ustvarjalnega dela, katerega plove ni nikoli žel le sam, ampak jih je razdal tudi drugim. Zelimo mu še veliko let veselja med njegovimi ljubljenskimi v čebelnjaku.

Franc Grad



JOŽE SELŠEK

O človeku, ki je v svojem življenju veliko delal, bi morali tudi veliko pisati. Vendar pa so taki ljudje navadno skromni, saj to je njihova največja odlika, — zato bodimo tudi mi

skromni.

V začetku marca smo se v Ribnici za vedno poslovili od Jožeta Selška, aktivnega udeleženca NOV od leta 1941, enega prvih ribniških povojnih županov, nosilca mnogoštevilnih odlikovanj, naprednega čebelarja in znanega družbenopolitičnega delavca.

Jože Selšek se je rodil 29. marca 1917 v družini lesnega manipulanta v Ribnici. Ze zgodaj se je vključil v napredno delavsko gibanje. Po zlomu stare Jugoslavije je njegovo delovanje postalo še bolj zagnano. Če prepustimo njegove zasluge v NOV borbene organizaciji, pa moramo vseeno omeniti najvažnejše tudi iz tega obdobja. Zelo zapaženo je bilo njegovo delo v Glavnem štabu NOV, a kot komandant letališča v Zadru je proti koncu vojne skrbel za njegovo uporabnost in dejavnost.

Po vojni je bil med drugim v letih 1952 do 1956 predsednik občinskega ljudskega odbora Ribnica. V ta čas sovpada njegov pristop v vrsto ribniških čebelarjev, ki so bili organizirani le v čebelarški družini Ribnica. Ko so v letu 1963 ustanovili čebelarstvo društvo Ribnica, je bil Selšek med prvimi ustanovitelji tega društva. Nato je čebelaril z manjšo prekinitvijo (zaradi bolezni) vse do svoje smrti.

Ob zadnjem slovesu so se mu ob odprtem grobu zahvalili govorniki vseh

družbenopolitičnih organizacij, pa tudi čebelarstva, kjer je še posebno nesebično deloval.

Zveza čebelarških društev Ribnica



LUDVIK MERVA

V začetku meseca maja 1983, najlepšega meseca v letu, ko je vse v največjem svetu in razvoju, nas je globoko pretresla vest, da je za vedno prenehalo biti srce članu našega čebelarskega društva Črna na Koroškem

Ludviku Mervi.

Ludvik se je rodil 6. avgusta 1910. leta v Vobrah, okraj Velikovec v Avstriji; bil je iz številne kmečke družine in je moral kmalu od doma za delom. V Jugoslavijo je prišel leta 1934. Nato se je leta 1935 zaposlil v mehanski delavnici pri Rudniku Mežica, kjer je delal vse do upokojitve.

Ustvaril si je družino; z ženo sta imela pet otrok; ko pa sta nazadnje imela tudi svojo hišo, sta si po svojih močeh uredila miren in prijeten dom.

Pred leti se je vključil v čebelarstvo društvo Črna na Koroškem. Vzljubil je čebele. Ni jih imel veliko, bil pa je navezan nanje; čeravno mu je zdravje nazadnje nagaajalo, se je vedno potrudil in jih odšel pregledat.

Ludvika ne bo več k njim, a njegov prerani grob bodo obletavale njegove ljubljene — čebele.

Na njegovi zadnji poti ob številni udeležbi smo se s praporom, tiho z žalostjo v srcih poslovili od dragega Ludvika ter mu zaželeli miren počitek.

Njegovi družini izrekamo naše iskreno sožalje.

Čebelarstvo društvo Črna na Koroškem

Kupim ročno stiskalnico za izdelavo satnic AŽ mere. Jože Rotar, Črtomirova 11, Ljubljana, tel. 325 130.

Prodajam 20 AŽ panjev čebel. Peterlin Anton, Križ 40.

Prodajam 12 AŽ naseljenih panjev Trtnik Franc, Škofljica 124a, Škofljica
Telefon 061-443 279/244 dopoldan.

Kupim 10 starih AŽ panjev na 9 ali 10 satov. Ponudbe pošljite na naslov Mitja Grum, Glavarjeva 42, Ljubljana, ali tel (061) 346 250.

CIBA-GEIGY

Folbex[®] VA

Varoza ni nevarna bolezen, če jo pravilno in pravočasno zdravimo. Razvija se v zalegi, zato je najučinkovitejše in strokovno pravilno zdravljenje le kadar ni zalege.

Nabavite pravočasno dimne listke FOLBEX VA!

Zahtevajte od veterinarske službe, da vaše čebele zdravijo s FOLBEX VA, ker

- zanesljivo deluje proti varoi in pršici (FOLBEX VA se prvič uporablja pri nas in v svetu)
- je popolnoma neškodljiv za čebele, matico in zalego
- ne potrebujemo kadilnika
- pomota v doziranju je izključena
- uporaba je enostavna in hitra

VABILO

XXIX kongres Apimondije — Budimpešta 1983.

Številni referati bodo posvečeni zdravljenju varoze s FOLBEX VA. Prisluhnite tem referatom in obiščite razstavni prostor CIBA-GEIGY. Čebelarji iz Jugoslavije so še posebej vabljeni na naš razstavni prostor v soboto in nedeljo (27. in 28. avgust).

Pridite, obiščite nas!

CIBA-GEIGY AG Basel
Tehnični servis

Zahtevajte komercialne in tehnične informacije od CROMOS COMMERCE Zagreb, tel. 041 412-925 ali pa Ljubljana, tel. 061 555 859.

»PČELARSKI KOMBINAT BEOGRAD«

Jovana Raiča 5, 11000 Beograd
Tel. (011) 402-287, 403-765 in 696-919
telex 12545 Yu Pekom

VAM PONUJA BIOSTIMULATIVNO SREDSTVO ZA ČEBELE

FORSSAPIN

FORSSAPIN je koristnih sestavin, mikro- in makro-
k, omogočajo, da matica zaleže več za-
lege.

Poizkusi, ki so jih opravili v ZDA, so pokazali, da se je zalega povečala tudi do 84,5 %.

Forssapin pospešuje spomladanski razvoj čebeljih družin in omogoča boljše prezimovanje. To biostimulativno sredstvo lahko dodajamo čebeljim družinam s hrano tudi v brespašnih obdobjih.

Samo z močnimi družinami boste v sezoni pridelali več medu in drugih čebeljih pridelkov.

Po naročilu pošljemo FORSSAPIN tudi po pošti.

OBVESTILO PISCEM ČLANKOV

Pisce člankov prosimo, da članke in osmrtnice za umrlimi člani pišejo s pisalnim strojem in med vrsticami puščajo dovolj velike presledke za popravke lektorja. Osmrtnice naj bodo kratke in jedrnate, največ do dvajset tipkanih vrstic.

List izhaja vsakega 1. v mesecu.

Izdaja ga Zveza čebelarских društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 210 992. Izdajateljski svet: Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Alojz Podjavoršek, Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Boris Slavec, Marjana Hönigsfeld, dr. Jože Korošec.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Sivlic, Boris Slavec.

Odgovorni urednik: inž. Jože Babnik.

Glavni urednik: Janez Mihelič prof.

Lektor: Danica Bizjak prof.

Glavni in odgovorni urednik Biltena — Hp Medex — Boris Slavec.

Letna naročnina za nečlane 500.—, za tujino 600.—, za člane čebelarских organizacij drugih republik 500.— dinarjev. Cena za posamezno številko je 50.— dinarjev, za tujino 50.— dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Reklamni oglasi: cela stran — 8000 din, pol strani 5000 din, četrt strani — 3000 din. Splošni oglasi: beseda 10 dinarjev. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, do 20 besed. Za vsako naslednjo besedo doplačajo po veljavni tarifi 10 dinarjev. Članarina znaša 350.— din in 2 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.

Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48536.

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Revijo sofinancira RRS.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-L/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 8.903 izvodih.
Rokopisov ne vračamo.